

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
MATKAILU- JA RAVITSEMISALA

KUINKA TUOTTAA KESTÄVÄN KEHITYKSEN MUKAINEN GAALA- TAPAHTUMA?

Case WWF Itämeri Gaala

TEKIJÄ

Johanna Marttila

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	
Tutkinto-ohjelma Matkailu- ja ravitsemisalalan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Johanna Marttila	
Työn nimi Case WWF Itämeri Gaala: kuinka tuottaa kestävän kehityksen mukainen gaalatapahtuma?	
Päiväys	13.12.2024
	48/1
Yhteistyötaho RCFF Elokuva festivaali Oy	
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin kestävän kehityksen tilaa ja keinoja tapahtuma-alalla sekä niiden soveltumista gaalatapahtumiin. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Red Carpet Festari, joka järjesti vuonna 2024 ensimmäistä kertaa WWF Itämeri Gaalan tuoden yhteen elokuva-alan gaalatapahtuman ja vastuullisen teeman.</p> <p>Opinnäytetyön viitekehys taustoitti kestävää kehitystä, sen periaatteita ja osa-alueita. Viitekehyksessä perehdyttiin tapahtuma-alaan, sen nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin sekä gaalatapahtumien erikoispiirteisiin. Myös kestävän kehityksen keinoja ja merkitystä tapahtuma-alalla käsiteltiin viitekehyksessä.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimus noudatti laadullisen tutkimuksen piirteitä hyödyntäen puolistrukturoitua haastattelua sekä osallistuvaa havainnointia. Tutkimusaineiston analysointiin pohjautuen esitettiin johtopäätökset kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti tuotettavalle gaalatapahtumalle. Tutkimuksen tulokset osoittivat kestävän kehityksen olevan merkityksellinen osa-alue tapahtuma-alalla ja elinehto alan tulevaisuuden takaamiseksi. Kestävän kehityksen mukaisen gaalatapahtuman tuotantoon löydettiin monia keinoja, ja gaalatapahtumien todettiin olevan tärkeitä alustoja kestävän kehityksen viestin välittämiseksi.</p> <p>Opinnäytetyö toimii työkaluna gaalatapahtuman suunnittelussa sekä toteutuksessa. Opinnäytetyö avaa gaalatapahtumien ja kestävän kehityksen välistä, molempia hyödyttävää suhdetta ja tarjoaa pohjan kestävän kehityksen toimintasuunnitelman luomiselle WWF Itämeri Gaalaan, mutta myös muita gaalatapahtumia varten.</p>	
Avainsanat tapahtumat, tapahtuma-ala, kestävä kehitys	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	4
2	KESTÄVÄ KEHITYS.....	6
2.1	Ekologinen kestävyys.....	7
2.2	Taloudellinen kestävyys	9
2.3	Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys	9
3	TAPAHTUMAT JA TAPAHTUMA-ALA	11
3.1	Tapahtumatuotanto	12
3.2	Gaalatapahtumat.....	14
3.3	Kestävä kehitys tapahtuma-alalla	15
3.3.1	Ekologinen kestävyys tapahtuma-alalla.....	15
3.3.2	Taloudellinen kestävyys tapahtuma-alalla	18
3.3.3	Sosiokulttuurinen kestävyys tapahtuma-alalla.....	21
3.4	Tapahtuma-alan tulevaisuus	23
4	LAADULLINEN TUTKIMUS.....	26
4.1	Puolistrukturoitu haastattelu	26
4.2	Osallistuva havainnointi.....	27
4.3	Tutkimuksen toteutus	28
5	HAVAINNOT WWF ITÄMERI GAALASTA.....	29
6	HAASTATTELUJEN TULOKSET	33
7	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	36
8	POHDINTA.....	43
	LÄHTEET	46
	LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET	49

1 JOHDANTO

Kestävä kehitys on pitkään ollut globaali megatrendi ja jo monen vuoden ajan ohjannut päättäjien ja hallintojen päätöksiä, lainsäädäntöä, yritysten, järjestöjen ja yksityistenkin henkilöiden toimintaa. Turvataksemme nykyisille sekä tuleville sukupolville mahdollisuuden hyvään elämiseen, on kestävän kehityksen mukaiset periaatteet otettava mukaan kaikkeen päätöksentekoon ja toimintaan. (Leea 2024.) Etsiessämme kestävämpiä ratkaisuja ja toimintamalleja, on muutos välttämätöntä ja vanhoja ajatusmalleja ja toimintatapoja on karistettava pois uusien innovaatioiden tieltä. Tapahtuma-ala on ollut kestävän kehityksen saralla jo pitkään suunnannäyttäjä ja ideahautomio, joista kummunneet monet uudet innovaatiot ovat osa jo arkipäiväistä elämäämme ja tuttuja näkyjä erilaisissa tapahtumissa. Tapahtuma-ala viitoittaa tietä monille muille aloille ja toimijoille kestävän kehityksen saralla, joka vuosi kehittäen toimintaansa edelleen. Paljon kehitettävää kuitenkin vielä riittää kehityksen mahdollisuuksien ollessa loputtomat. (Oulun kaupunki n.d.)

Kestävästä tapahtumatuotannosta on kirjoitettu erilaisia oppaita, tutkimuksia ja selvityksiä, monet kuitenkin toistavan samaa viestiä, ideoita ja vinkkejä, ja niiden tarjoama tuki jää hyvin pintapuoliseksi. Moni saman aihepiirin opinnäytetöistä ja tutkimuksista onkin jo usean vuoden takaisia, eikä tietoa ole vielä tuotu tämän päivän tasalle kattavasti. Myöskään opasta iltapukugaalan ja kestävän kehityksen periaatteiden yhdistämisestä ei löydy.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Red Carpet Festari, elokuun lopulla vuosittain juhlittava elokuvafestivaali. Hyvinkäälle rakentuvan festivaaliviikon huipentaa WWF Itämeri Gaala. WWF Itämeri Gaala on elokuva-alan juhla, joka tuo yhteen elokuvien tekijät ja niiden yleisön. Gaalailan aikana vieraat pääsevät nauttimaan punaisen maton glamourista, viihdyttävästä ohjelmasta, maistuvasta ruoasta ja juomasta sekä iloitsemaan iltapukugaalan tähtiloistosta.

Aiemmin Red Carpet Gaalana tunnettu WWF Itämeri Gaala järjestettiin tämä vuonna ensimmäistä kertaa yhteistyössä WWF Suomen kanssa tuoden mukanaan gaalaan vastuullisen varainkeruun osan Gaalan tuotoista ohjautuessa WWF:n ylläpitämään Itämeren suojelun ohjelmaan.

Red Carpet Festaria juhlitaan vuosittain elokuun lopussa Hyvinkäällä. Red Carpet Festari, RCFF elokuvafestivaali Oy, on elokuvafestivaali, jossa suomalainen elokuva kohtaa musiikin ja monipuoliset oheistapahtumat. Festariviikko kokoaa ihmiset erilaisiin kohtaamispaikkoihin, kuten Tähtien paljastukseen, elokuva-alan gaalaa, lastentapahtuma Miniin sekä Konsertteihin, jotka huipentavat viikon Hyvinkään Villatehtaan tunnelmallisessa miljöössä. (Red Carpet Festari n.d.)

Festivaaliviikon aikana vieraat pääsevät nauttimaan koko viikon ajan elokuvanäytöksistä, juhlaenakoista sekä ensi-illoista. Joka vuosi festivaalin elokuvanäytöksiin lukeutuu monia kymmeniä elokuvia, elokuvien tekijöiden Q&A-tilaisuuksia ja tapaamisia tuoden kotimaista elokuvatähtiloistoa lähemmäksi katsojia. (Red Carpet Festari n.d.)

Festariviikko huipentuu Konsertteihin, joissa juhlitaan puolestaan kotimaista musiikkia. Eturivin artistit viihdyttävät vieraita perjantaina sekä lauantaina Villatehtaan alueelle rakennettavalla festarialueella. Lauantaina päivä aloitetaan Red Carpet Minillä, joka on lapsille suunnattu ja koko perheelle sopiva tapahtuma. (Red Carpet Festari n.d.)

Koko kesän ajan nautitaan Red Carpet -fiilistä Hyvinkään keskustan kirjastoaukiolla olevalla Kulttuuriterassilla. Terassi palvelee asiakkaita läpi kesän tarjoten asiakkailleen ilmaiseksi erilaisia keikkoja, musiikki- ja tanssiesityksiä ja muuta erilaista viihdettä. (Red Carpet Festari n.d.)

Ensimmäistä kertaa Red Carpet Festaria juhlittiin vuonna 2017. Red Carpet Festari on osa Red Carpet -ryhmittymää. Ryhmittymän muita yrityksiä ovat Red Carpet Design, Red Carpet Film & TV, Red Carpet Event sekä Tokka Solutions. (Red Carpet Group n.d.)

Tukeakseen tapahtuman teemaa ja keräyskohdetta, tulisi tapahtuman tuotannon heijastaa samaa ideologiaa alusta loppuun asti. Kestävän kehityksen periaatteita huomioitiin WWF Itämeri Gaalaa tuotettaessa, mutta parantamisen varaa edelleenkin löytyy. Pintaa syvemmmälle sukeltaessa ja toimintoja tarkemmin tarkasteltaessa löytyy monia uusia käytännönläheisiä ideoita tuoda gaalan teemaa paremmin mukaan tuotantoon alusta alkaen. Tuotantoa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon myös taloudellisuus, jotta tapahtuman jälkeen WWF:n ympäristötyöhön lahjoitettava summa jäisi mahdollisimman suureksi.

Tämän tutkimustyön ideana on esittää näkökulmia ja tapoja tuottaa WWF Itämeri Gaala entistäkin kestävämmiin. Helposti yksittäisen tapahtuman hiilijalanjälki ja vaikutukset saattavat kasvaa suuriksi. Kuinka siis ”kulutusjuhlasta” saadaan käännettyä kestävästi tuotettu gaalatapahtuma kuitenkin punaisen maton tähtiloistoa yhtään himmentämättä? Millaisia käytännön läheisiä tapoja on tuottaa iltapukugaala huomioiden kestävä kehityksen periaatteet? Työ esittelee WWF Itämeri Gaalan nykytilan ja sen tuotannossa käytetyt kestävä kehityksen mukaiset toimintatavat. Työ liittyy opintojeni ammatilliseen harjoittelujaksoon, jonka suoritin Red Carpet Festarin tuotannon harjoittelijana. Olin mukana WWF Itämeri Gaalan tuotannossa harjoittelijan roolissa tämän vuoden tuotannon ajan. Työssä esitellään tämän vuoden WWF Itämeri Gaalan tuotannon toimintaa ja toteutusta. Apuna käytän omia havaintoja tapahtumasta ja tuotannon toteutuksesta. Tutkin vaihtoehtoisia tapoja tuottaa Gaala entistäkin kestävämmiin viitekehityksen ja tutkimusaineiston avulla.

Opinnäytetyö auttaa jatkossa gaalan tuotantoprosessia ja tuo ideoita esille, joita voi soveltaa myös muissa Red Carpet Festarin tuotannoissa tai muissa tapahtumissa. Työ tukee ja tarjoaa minulle mahdollisuuden oppia uutta ja laajentaa osaamistani kestävä kehityksen sekä tapahtuma-alan parissa. Tämän tutkimustyön ideana on esittää uusia näkökulmia ja tapoja tuottaa gaala entistäkin vastuullisemmin ja kestävä kehityksen periaatteet huomioiden. Tämä työ toimii myös ohjenuorana muiden samankaltaisten tapahtumien tuottamisessa, ja monet toiminnot soveltuvat myös muihin tapahtumiin. Opinnäytetyö toimii kestävä kehityksen työsuunnitelman työkaluna ja auttaa gaalan työsuunnitelman luomisessa.

2 KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävän kehityksen tarkoituksena on turvata kykyiselle ihmiskunnalle sekä tuleville sukupolville mahdollisuudet hyvään elämään. Kestävä kehitys on maailmanlaajuisista ja paikallista jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, joka huomioi tasavertaisesti päätöksenteossa ja toiminnassa ihmisen, talouden sekä ympäristön. (Ympäristöministeriö, 2023.) Kestävän kehityksen malleilla kuvataan yhteiskunnallisia ihmisten hyvinvointiin vaikuttavia asioita suhteessa maapallon kantokykyyn. Tähän sosiaalisen hyvinvoinnin perustaan kuuluu elämän välttämättömät edellytykset kuten vesi, ruoka, terveys, asuminen ja energia sekä toimeentulo ja työ. Koulutus, rauha ja oikeus, mahdollisuus vaikuttaa, oikeudenmukaisuus, sukupuolten välinen tasa-arvo ja verkostot kuuluvat turvallisen hyvinvoinnin perustaan. Sosiaalinen hyvinvointi edellyttää toimiakseen myös toimivaa taloutta. Talouden avulla järjestetään yhteiskunnan ja palvelujen toiminta. Perustan horjuessa tai sen peruspilarien puuttuessa ihmisten hyvinvointi on vaakalaudalla. (Suomen kestävä kehityksen toimikunta n.d.)

Maapallo asettaa kuitenkin rajat ja ekologiset reunaehdot sosiaaliselle hyvinvoinnille ja kehitykselle. Ekologiset reunaehdot ylittäessä myös maapallon kantokyky ylittyy, mikä heikentää ihmiskunnan hyvinvointia. Talous kuluttaa luonnonvaroja ja aiheuttaa ympäristökuormaa. Ihmisten osto- ja kulutustavoilla ja tuotannoilla on suora vaikutus kestäväan kehitykseen. Turvataksaan turvallisen ja oikeudenmukaisen elinmahdollisuuden ihmiskunnalle tulee kaikessa toiminnassa huomioida ilmastonmuutos, otsonikato, merten happamoituminen, ilman- sekä kemikaaliset saasteet, biodiversiteettikato, maankäytön muutokset, makean veden käyttö sekä typpi- ja fosforikuormitus. Talouden toiminnan aiheuttaman ympäristön kuormituksen minimoiminen on siis ensiarvoisen tärkeää kestäväan kehityksen kannalta. (Suomen kestävä kehityksen toimikunta n.d.)

Kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta, sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöllinen kestävyys ovat keskenään riippuvaisia toisistaan. Työpaikkojen lisääntyminen vahvistaa sosiaalista hyvinvointia, mutta samalla uusien työpaikkojen syntyminen aloille, jotka lisäävät ympäristön kuormitusta vaikuttavat negatiivisesti kestäväan kehityksen ulottuvuuksien keskeiseen tasapainoon. (Suomen kestäväan kehityksen toimikunta n.d.)

Kestävän kehityksen työtä ohjaa globaali toimintaohjelma, Agenda2030. Vuonna 2015 luotu ohjelma asettaa 17:ta tavoitetta (kuva 1), jotka kaikkien maailman maiden tulisi tavoittaa yhdessä vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteet ovat samat kaikille maille, vaikka maasta riippuen tavoitteet painottuvat eri asioihin kehitystasosta riippuen. Agenda2030 tavoitteet huomioivat kaikki kestäväan kehityksen osa-alueet. Ympäristönäkökulmaan keskittyvät tavoitteet 6, 7, 12, 13, 14 ja 15. Tavoitteet kuitenkin liittyvät toisiinsa ja esimerkiksi kestäviä kaupunkeja (tavoite 11) ei voida rakentaa ilman puhdasta vettä (tavoite 6) tai energiaa (tavoite 7). (Suomen kestäväan kehityksen toimikunta n.d.)

Maiden hallitusten vastuulla on Agenda2030 tavoitteiden saavuttaminen, ja osana toimintaohjelmaa hallitukset ovat luoneet kansalliset suunnitelmat tavoitteiden saavuttamisesta sekä niiden raportoinnista YK:lle. (Suomen kestäväan kehityksen toimikunta n.d.)

Kestävää kehitystä käsiteltiin ensimmäisen kerran vuonna 1987 YK:n Brundtlandin komissiossa, jonka jälkeen kestäväan kehityksen politiikka on kehittynyt ja muotoutunut vuorovaikutteisesti kattavaksi ja monipuoliseksi prosessiksi ja kokonaisuudeksi (Ympäristöministeriö 2023).

Kuva 1. Kestävän kehityksen tavoitteet. (Suomen kestävän kehityksen toimikunta n.d.)

Ympäristöystävälliset tuotteet ja palvelut kehittyvät jatkuvasti ja tarjonta kasvaa päivä päivältä paremmaksi. Suunta kehityksen suhteen siis on oikea, mutta matkaa vielä on riittämiin. Vaikka elämme etuoikeutettua ja korkean elintason elämää, tulisi meidän ajatella myös muita maapallon asukkaita sekä tulevia sukupolvia, jotka perivät valintojemme ja tekojemme mukaisen maailman. (Sillanauke 2018, 256.)

Vaikka kehityssuunta on oikea ei ihmiskunta ole onnistunut kovinkaan hyvin kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Pelkästään ilmastonmuutoksen ja lajikadon hidastaminen ja ehkäiseminen ovat muodostuneet haasteiksi, joiden tavoitteiden saavuttaminen tuntuu kaukaiselta ajatukselta. Jatkuvasti kehittyvät tiede ja tekniikka saattavat jonain päivänä esittää ratkaisun maapallomme pelastamiseksi, mutta tällä hetkellä tieteen ja tekniikan asiantuntijat eivät osaa esittää vastausta pulmaamme. Kun vaakalaudalla on tulevien sukupolvien hyvinvointi, tuntuu mahdollisten tulevaisuudessa keksittävien ratkaisujen odottaminen turhalta riskiltä. (Lindholm 2024, 10, 12.)

2.1 Ekologinen kestävyys

Kestävän kehityksen kannalta tärkeää on biodiversiteetin ja ekosysteemien toimivuuden turvaaminen. Näiden säilyttämiseksi ihmisten taloudellinen ja aineellinen toiminta tulee suhteuttaa maapallon kestokykyyn. Ekologisen kestävyuden näkökulmasta on keskeistä myös varovaisuusperiaatteen noudattaminen. Ennen toiminnan aloittamista riskit, haitat ja kustannukset tulee arvioida ja ennaltaehkäistä haittojen syntyminen jo niiden alkulähteillä. Varovaisuusperiaatteen mukaan ympäristön tilan heikentämistä estävien toimien käyttöönoton lykkäämistä ei voi perustella tutkimuksien puutteella, ja aiheutuneista ympäristöhaitoista peritään korvaukset haittojen aiheuttajalta. (Ympäristöministeriö 2023.)

Kulutamme yli planeettamme uusiutumiskyvyn monia uusiutuvia luonnonvaroja ja samalla elämme jo tulevien sukupolvien luonnonvaroja käyttäen. Tulevaisuudessa edessä on monien luonnonvarojen, kuten metsien ja merten kalakantojen ehtyminen tai merkittävästi heikompi saatavuus. Uusiutumattomien luonnonvarojen korvaaminen uusiutuvilla ei myöskään ole pitkälle kantava ratkaisu, sillä

nykyinen maailman tila tulee saavuttamaan pisteen, jolta ei ole enää palaamista takaisin. (Lindholm 2024, 11.)

Uusiutuvien luonnonvarojen kulutusta voidaan mitata ekologisella hiilijalanjäljellä. Ekologinen hiilijalanjälki on yliopiston tutkijoiden 1990-luvun alussa kehittämä mittari, joka mittaa ihmiskunnan käyttämän ja biologisesti tuottaman pinta-alan tarpeidensa tyydyttämiseen. Ekologinen jalanjälki voidaan jakaa kuuteen eri kategoriaan: kalastus, maanviljely, laiduntaminen, metsätalous, rakennettu infrastruktuuri sekä hiilidioksidipäästöjen sitominen. Hiilidioksidipäästöjä voidaan sitoa niin sanotuilla hiilinieluilla kuten hiilinielumetsän istuttamisella ja ylläpitämisellä. Päästöjen sitominen kuitenkin kilpailee uusiutuvien luonnonvarojen käytön kanssa, sillä esimerkiksi puista saatava selluloosa voi korvata monia uusiutumattomia luonnonvaroista valmistettuja materiaaleja. Metsähakkuut kuitenkin vähentävät hiilinielujen määrää ja siten vauhdittavat ilmaston lämpenemistä. Hakkuut myös edesauttavat lajikatojen nopeutumista ja vähentäisivät elintärkeiden pölyttäjien kantoja. (Lindholm 2024, 94–95.)

Vuosittain julkaistava maailman ylikulutuspäivä piirtää myös synkän näkymän maailman tilasta. Maailman ylikulutuspäivä on päivämäärä, jolloin maailma on ylittänyt kapasiteettinsa, jonka se pystyy vuoden aikana uusimaan. Vuonna 2022 maailman ylikulutuspäivä oli 28.7.2022. (Lindholm 2024, 95.)

Kiertotalous ja kierrättäminen on tärkeässä asemassa talousjärjestelmän muuttamiseksi kestävämmälle tasolle, mutta kierrätys ei ratkaise luonnonvarojen rajallisuutta. Kierrättämällä ei pysty tuottamaan enempää raaka-aineita tai materiaaleja kuin mitä maapallolla jo on, eikä kierrätysmateriaalien avulla pystyisi parhaassakaan tilanteessa kuin korvaamaan vanhat ja käytöstä poistetut tuotteet. (Lindholm 2024, 15–16.)

Yksi tärkeimmistä toimenpiteistä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on fossiilisista polttoaineista luopuminen. Bensalla ja dieselillä toimivien ajoneuvojen vaihtaminen sähköautoiksi ei sekään ole ongelmatonta ekologisesta näkökulmasta katsoen. Sähköauton akku sisältää monia erilaisia mineraaleja, uusiutumattomia luonnonvaroja. Mineraalien louhintakin aiheuttaa useasti merkittäviä ympäristöhaittoja. Myös autojen latausverkon rakentaminen vaatii sähköverkkojen laajentamista. Vihreän siirtymän toteuttamiseksi mineraaleja ei kuitenkaan ole tarpeeksi, eikä niitä pystytä hankkimaan tarpeeksi nopeasti. Arviot mineraalien riittävydestä perustuvat fossiilisten polttoaineiden sekä elektroniikkalaitteiden nykykulutukseen, eikä ilman kulutustottumusten muuttamista raaka-aineita saada riittämään ja kestävä kehityksen tavoitteet jäävät vain haaveeksi. (Lindholm 2024, 86–87, 91.)

Päällepäin ekologisilta vaikuttavat ratkaisut eivät välttämättä todellisuudessa kuitenkaan palvele ilmastonmuutoksen hidastamista. Korvaamalla uusiutumattomia luonnonvaroista esimerkiksi muovi selluloosalla, muovin määrä maailman vesistöissä pienenee, mutta samalla se tarkoittaisi metsähakkuiden lisääntymistä ja metsien kykyä toimia maailman hiilinieluna heikentymistä. Uusiutuvista luonnonvaroista vain tuuli, aurinko sekä vuorovesi ovat todella uusiutuvia. Näiden luonnonvoimien valjastamiseksi tarvitsemme kuitenkin paljon uusiutumattomia lähteistä saatavia mineraaleja, eikä biopolttoaineiden käyttäminen sähköautojen akkujen sijasta toimi, sillä viljelysmaata ei ole varaa käyttää polttoaineiden tuottamiseen vaarantamatta ruokaturvaa. Viljelysmaata ei myöskään voida raivata lisää tuhoamalla samalla metsiä ja hiilinieluja. (Lindholm 2024, 110–111.) Ongelmaa ei kan-

nata yrittää ratkaista vaihtamalla materiaalia toiseen. Materiaalien kestävään käyttöön ja kierrättämiseen keskittyminen ja kertakäyttökulttuurista ja turhasta kuluttamisesta eroon pyrkiminen voisivat sen sijaan toimia ratkaisevana tekijänä ongelman ratkaisemiseksi. (Sillanaukee 2018, 39.)

2.2 Taloudellinen kestävyys

Toimiva yhteiskunta edellyttää toimiakseen kestävää taloutta. Kestävä talous on tasapainoista kasvua sekä sisällöltään että laadultaan, eikä perustu velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen. Kestävälle pohjalle rakennettu talous auttaa uusien taloudellisten haasteiden kohtaamisessa ja on sosiaalisen kestävyuden perusta. (Ympäristöministeriö 2023.)

Nykyinen globaali talousjärjestelmä saa aikaan kuitenkin monia kysymyksiä. Talousjärjestelmämme perustuu talouskasvuun, joka lähettää yhteiskuntamme jatkuvaan noidankehään. Kasvava tavaroiden ja palvelujen tuotanto ja kulutus lisää myös energian ja luonnonvarojen kulutusta. Uusiutumattomat luonnonvarat tulevat siis väijäämättä loppumaan. (Lindholm 2024, 10–11.)

Vaikka globalisaatio on tuonut mukanaan ennennäkemättömiä kulutusmahdollisuuksia ja mahdollistanut heikotuloistenkin mukavan elintason halvoilla kulutustuotteilla, tuo se mukanaan monia negatiivisia vaikutuksia. Halvat kulutustuotteet paitsi kannustavat jo ennestäänkin ekologisesti kestäväntöntä kulutusta myös kannustavat suurten teollisuusjättien ohjaavan tuotantonsa maihin, jossa tuotanto onnistuu halvemmalla. Monissa näissä maissa ei piitata henkilökunnan kuin ympäristönkään hyvinvoinnista. (Lindholm 2024, 58.)

Globalisaatio nykyisessä muodossaan edellyttää rikkaiden maiden kuluttavan jatkuvasti vain enemmän, jotta talousjärjestelmän mukaisesti kasvun tavoittelu onnistuu. Tämä ekologisesti kestäväntön talousjärjestelmä jättää jälkeensä merkittävästi myös köyhimpiin maihin rikkaiden maiden kuluttaessa luonnonvarat loppuun ennen kuin köyhimpien maiden asukkaat saavuttavat edes siedettävän elintason. (Lindholm 2024, 58–59.)

Talouskasvun tavoittelemisesta luopuminen ei kuitenkaan tarkoita kaikesta aineellisesta hyvinvoinnista luopumista vaan sitä, että tyytyisimme siihen mitä meillä jo on. (Lindholm 2024, 16–17.) Helppo tapa tukea kestävää kehitystä on tukea kestäväntön periaatteen mukaisesti toimivia yrityksiä ja toimijoita. Kestävä kehitys tarvitsee tuekseen kansainvälistä ja valtiollista tukea, mutta myös yksittäinen kuluttaja voi omalla rahankäytöllään vaikuttaa. (Sillanaukee 2018, 49.)

2.3 Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

Maailmanlaajuisia sosiaalisia kestävyysongelmia ovat muun muassa väestönkasvu, köyhyys, ruoka-tuotannon heikkous, terveydenhuollon saavutettavuus, sukupuolten välinen epätasa-arvo sekä koulutuksen järjestäminen (Ympäristöministeriö 2023). Rikkaiden maiden kuluttaessa yli perustarpeidensa ja yli planeetan kantokyvyn, köyhimpien maiden asukkaat joutuvat edelleen tekemään töitä edes perustarpeidensa täyttämiseksi (Lindholm 2024, 18). Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden onkin tarkoitus taata hyvinvoinnin edellytykset nykyiselle sekä tuleville sukupolville (Ympäristöministeriö 2023).

Kulttuurinen kestävyys takaa kulttuurien säilymisen kuten, kielten, perinteiden sekä tapojen säilymistä ja niiden jatkuvuuden varmistamista. Kulttuuriseen kestävyyskuuluu myös kulttuurin kehittyminen sekä oikeuksien kunnioittaminen. Tärkeää on erilaisten kulttuurien välinen yhteiselo kuten myös ihmisoikeuksien, rauhan ja yhteistyön kehittäminen. Monikulttuurinen ja kulttuurien monimuotoisuuden arvostus, ymmärrys, kunnioitus ja rakentava vuorovaikutus kulttuurien välillä on tärkeä osa kulttuurista kestävyttä. (Härmä & Nasib n.d.) Kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelun lisäksi kulttuurisen kestävyyskuuluu haasteita on kaupungistumisen hallitseminen ja sen mukana tulevien ongelmien ratkaiseminen ja rajaaminen. Hyvä hallinto, yhteistyö ja kumppanuus ovat osa kulttuurisen kestävyyskuuluu tavoitteita. (Helsinki Business College n.d.)

Sosiaalisesti kestävä kehitys ajaa tasavertaisuutta yksilöiden hyvinvoinnissa sekä osallisuutta. Yhteiskunnan jäsenten tulee olla yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia, sekä heidän perusoikeuksien ja elämän perusedellytyksien tulee täytyä. Keskeistä on vahvistaa ihmisoikeuksien arvoja ja niitä ylläpitäviä asenteita. (Härmä & Nasib n.d.) Sosiaalista kestävyyskuuluu voidaan edistää myös lisäämällä työllisyyttä, syrjäytymistä ehkäisemällä, terveyttä turvaamalla ja toimintakykyä tukemalla. Myös väestön ikääntyminen tulee ottaa huomioon. Työ-, asuin- ja elinympäristöjen turvallisuus sekä terveellisyys tulee varmistaa. Yksilölle sosiaalinen kestävyys voi tarkoittaa esimerkiksi elämänhallinnan ja vastuunoton taidon hallitsemista, oppimista, oman toiminnan vaikutusten arvioimista ja ymmärtämistä sekä kestävien elämäntapojen tavoittelemista. (Helsinki Business College n.d.)

3 TAPAHTUMAT JA TAPAHTUMA-ALA

Tapahtuma voidaan määritellä järjestetyksi tilaisuudeksi, kuten tapaamiseksi, kokoukseksi, näytte-lyksi, erityistapahtumaksi tai gaalaillliseksi. Tapahtumat useasti koostuvat erilaisista toiminnoista. Tapahtumat ovat myös tilapäisiä ja jokainen tapahtuma on uniikki koostuen tapahtuman tekijöistä, ohjelmasta, ympäristöstä ja sen yleisöstä. (Bowdin, Allen, O’Toole, Harris & McDonnell 2011, 17.)

MOT Kielitoimiston sanakirja (2024) määrittelee tapahtuman asiaksi, ilmiöksi, tilaisuudeksi ja kulttuuri- tms. tapahtumaksi. Tapahtumien määrittellään tapahtuvan tietyn rajatun tapahtuma-ajan sisällä sekä paikassa ja useasti olevan toistuvia. Esimerkiksi festivaaleja järjestetään vuosittain, yleensä samalla tapahtumapaikalla ja samana ajankohtana. Tapahtumien määrittelyssä korostetaan myös taiteellisuutta. Tapahtumia on kuitenkin vaikea tarkoin määritellä niiden monipuolisuuden takia. (Silvanto 2016, 8.) Tapahtumat voidaan ajatella myös ihmisten väliseksi kohtaamiseksi, joita tapahtuma-alan toimijat ja organisaatiot jalostavat merkitykselliseksi. Tapahtumien sisältö vaihtelee ja niitä voidaan toteuttaa erilaisissa formaateissa, fyysisesti tai virtuaalisesti. Tapahtumat voidaan myös ajatella median kaltaisina vaikuttamisen ja tiedon välittämisen alustoina. (Kuusisto, Sahlstedt, Välimäki & Westerholm 2023, 10.)

Tapahtuma-ala määrittellään elinkeinotoiminnaksi, joka toteuttaa tapahtumien järjestämistä sekä niitä palvelevaa toimintaa. Tapahtuma-ala muodostuu yritysten välisistä verkostoista ja ekosysteemistä. Tapahtuma-ala tuottaa tapahtumia ja jokaisesta tuotannosta vastaa tapahtumajärjestäjä. Ammattimainen tapahtumajärjestäjä on erikoistunut tapahtumien tuottamiseen ja on tärkeä osa tapahtuma-alan verkostoa. (Kuusisto ym. 2023, 11.) Tapahtuma-ala on osa luovaa taloutta, ja alan yrityksiä oli vuonna 2021 yhteensä noin 3 200 työllistäen vakituisesti Suomessa noin 20 000 henkilöä. Vuonna 2019 toimialan liikevaihto oli yhteensä 2,35 miljardia euroa. Tapahtumia tuottavaa toimialaa voidaan kutsua myös tapahtumateollisuudeksi. Luova talous tuottaa aineetonta pääomaa materiaalsen pääoman lisäksi. Tapahtumat ovat olemassa vain tietyn, määritellyn ajanjakson ajan ja siirtyvät sen jälkeen historiaan. Tapahtumat ovat useasti myös kävijöilleen aineettomia, kunnes astuvat tapahtuma-alueelle ja pääsevät osaksi tapahtumaa. (Kuusisto & Sahlstedt 2021, 5, 16.)

Aikojen alusta alkaen ihmiset ovat osanneet juhlistaa merkittäviä tapahtumia, kuten vuodenaikojen vaihtelua, kuun vaiheita ja elämän kiertokulkua. Monet nykypäivänäkin juhliovat tapahtumat, kuten jouluku, vappu ja uusivuosi ovat kulkeneet ihmiskunnan mukana tuhansia vuosia. Ihmiset ovat aina tunteneet tarvetta merkitä virstanpylväitä elämässään juhlimalla ja monet historiankirjoihinkin tallennetut tapahtumat toimivat aikamääreenä, kuten ”sotien jälkeen” tai ”ennen koronapandemiaa”. (Bowdin ym. 2011, 4.) Tapahtumia löytyy jokaisesta yhteiskunnasta, jokaisesta maanosasta ja kautta historian. Tarve kokoontua juhlimaan yhdessä ja ihastelemaan järjestettyjen tapahtumien tunnelmaa on yhdistänyt ihmisiä aina. Tapahtumat eivät ole vain rikkaiden yhteiskuntien etuoikeutus. (Silvanto 2016, 9.)

Tapahtumat voidaan erottaa toisistaan koon ja tapahtuman sisällön perusteella, kuten kulttuuri-, urheilu- ja yritystapahtumat. Tapahtuma-ala on vuosien saatossa juhlien ja tapahtumien kasvaessa perhepiirin ulkopuolelle suuriksi tuotannoiksi muodostunut omaksi teollisuuden tuotannokseen, jolla on omat toimijat, tavarantoimittajat ja järjestöt. Tapahtumateollisuuden syntyessä alan käytännöt ovat vakiintuneet ja tieto tapahtumista kasvanut. Alaa on vuosien saatossa muokannut myös globalisaatio ja markkinat vaikuttaen tapahtuma-alan trendeihin ja luonteeseen. (Bowdin ym. 2011, 17–29.)

Tapahtumia järjestää usein erilaiset tapahtumaorganisaatiot, mutta myös järjestöt, yhteisöt ja yritykset. Tapahtumanjärjestäjät ja -organisaatiot koostuvat useasti ammattiryhmistä ja -henkilöistä, jotka järjestävät tapahtumia oman liiketoimintansa mukaan tai tilatun toimeksiannon mukaisesti. Suuri ja monialainen tapahtuma-ala on johtanut laajan valikoiman erikoisosaajien ja -toimijoiden syntyyn. Esimerkiksi lavastus, äänen- ja valontuotanto, ohjelma- ja cateringpalvelut ovat muodostuneet vastaamaan tapahtumien tarpeeseen. Aloille ja niiden välille syntyneet verkostot, osaaminen ja ammatitaisuus ovat avainasemassa korkeatasoisten tapahtumien luomisessa. (Bowdin ym. 2011, 29–30.) Useasti tapahtumat ovatkin monen eri toimijan yhteinen aikaansaannos ja muodostuvat tapahtumalan alihankintaverkostoista. Tapahtumia voidaan järjestää täysin elinkeinotoimintana tai esimerkiksi osana järjestöjen ja yhdistysten toimintaa tai vapaaehtoistyön pohjalta. (Kuusisto ym. 2023, 13.)

Tapahtuma-alan monipuolisessa verkostossa työskentelee tapahtumajärjestäjien lisäksi tapahtumatilatoimijoita, ohjelmatoimistoja, lipunmyyntipalveluja, tapahtumatekniikan osaajia, erilaisia tapahtuman rakentajia, digitaalisten- ja suunnittelupalvelun tarjoajia sekä monenlaisia oheispalvelujen tarjoajia kuten ruoka- ja juomapalvelun järjestäjiä. Myös turvallisuuspalvelut sekä markkinointi ja myynti ovat osa tapahtumien verkostoa. Tyypillistä tapahtuma-alalla on myös eri roolien samanaikaisuus. (Kuusisto ym. 2023, 9, 13.)

Tapahtumista puhuttaessa useasti myös niiden taloudellinen vaikutus tulee esille. Kulttuuritoiminnan ja tapahtumien kyky houkutella ihmisiä, yrityksiä ja investointeja on useasti suoraa taloudellista hyötyä merkityksellisempää. Kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen näkökulman nivoutuessa tapahtumissa yhteen, tuovat ne yhteisölleen vaurautta, mutta myös rikastuttavat kulttuurielämää. (Silvanto 2016, 12.)

Tapahtumat ovat hauskoja ja ennen kaikkea merkityksellisiä. Ne katkaisevat harmaalta tuntuvan arjen, luovat iloa ja tuovat ihmiset yhteen. Suurta vauhtia muuttuvan maailman aiheuttamien huolien vastapainoksi uppoutuminen tapahtumien pariin voi auttaa. Aina kuitenkin tapahtuma tai niissä useasti esitetty taide ei tuo ilmoille vain positiivisia tunteita. Tunteita herättelevät tapahtumat voivat toimia herättelevänä voimana arvojen tutkimiseen ja merkityksellisyyden tunteeseen. Onnellisuus useasti kulkee yhdessä ihmisenä kasvamisen kanssa. (Silvanto 2016, 16.)

Elämysten etsiminen on osa nykypäiväistä yhteiskuntaamme ja tapahtuma-alan toimijoista onkin muodostunutkin verkostoihin nojautuvia, keveitä ja muuntautumiskykyisiä organisaatioita (Silvanto 2016, 15). Tapahtumia tuotetaan yleisöä varten – ilman yleisöä ei ole tapahtumaa. Useasti tapahtuman onnistuvuutta mitataan yleisömäärällä, huomioimatta kuitenkin tapahtuman elämyksellisyyttä ja yleisön elämykseen vaikuttavia tekijöitä. Medioita kiinnostavat lipputulot eivät korreloi seuraavan vuoden tapahtuman menestystä, sillä ostajan päätökseen osallistua tapahtumaan vaikuttavat monet tekijät. (Kinnunen 2016, 119.)

3.1 Tapahtumatuotanto

Toteutuakseen tapahtumat vaativat paljon työtä ja suunnittelua. Suunnitteluvaihe on useasti pitkä ja aikaa vievää ajattelutyötä. Tapahtumatuotanto voidaan jakaa kolmeen eri osaan, tapahtuman sisällön tuotantoon, tekniseen tuotantoon sekä kaupalliseen tuotantoon. Tapahtumatuottajan (tapahtumajärjestäjän) työ koostuu tapahtumatuotannon monipuolisista osa-alueista. Tuottaja toimii tapahtuman projektin johtajana. (Wallo & Häyrynen 2022, 7.) Tapahtumatuottaja voi vastata kokonaisten ta-

pahtumien tuottamisesta tai esimerkiksi vain tietyn tapahtuman osa-alueen suunnittelusta ja toteutuksesta. Tapahtumajärjestäjä voi myös itse vastata tapahtuman rahoituksen järjestämisestä tai toteuttaa tapahtumia toisen tahon tilauksesta. (Kuusisto ym. 2023, 14.)

Tuottajan tehtävän kuva määräytyy tuotettavan tuotannon mukaan. Tuottaja on kaiken tapahtuman näkyvien ja näkymättömien toimintojen ja tekemisen takana suunnittelusta loppuun asti. Tuottajan toimenkuva ja työtehtävien kirjo on laaja ja tehtäviin voi kuulua esimerkiksi vapaaehtoisten työntekijöiden rekrytointi, yhteistyökumppanien ja palveluntarjoajien hankkiminen, lupien ja rahoitusten hakeminen ja toisinaan myös vaikka myyntipisteellä työskenteleminen tapahtuman aikana. Tärkeimpänä tehtävänä tuottajalla on kuitenkin koota kaikki tapahtuman toteuttamiseen tarvittavat hankinnat, henkilöt ja toimijat yhteen ja luoda yhteishenki, jonka avulla lopullinen tapahtuma vastaa alkupeleistä suunnitelmaa. (Saksala 2015, 14.) Tapahtuma-alaa säätelee myös monet lait ja säädökset, jotka tapahtumajärjestäjän tulee tuntea (Kuusisto ym. 2023, 27).

Tuottaja toimii projektien ja hankkeiden työnjohtajana. Tuottajana työskenteleminen vaatii taitoa johtaa, kykyä organisoida, neuvotella ja motivoida tiimin jäsenet tekemään parhaansa ja tulemaan toimeen keskenään. Tuottajan on työssään hallittava asioiden ja ihmisten johtaminen sekä erityisesti ennen kaikkea itsensä johtaminen. Hyvän itsetuntemuksen ja ajanhallinnan jälkeen ryhmädynamiikan ylläpitäminen tai budjetin läpikäyminen helpottuvat suuresti. Myös kestävän kehityksen ja vastuullisuuden varmistuminen lähtee liikkeelle johtajuudesta. (Saksala 2015, 14, 16.)

Tapahtumatuottajien tyypillinen työskentelytapa on projektityö (Bowdin ym. 2011, 36). Tapahtuma-alaa leimaa projektityöskentely ja tapahtumatyöntekijän tuleekin osata toimia tilannekohtaisesti nopeatempoisessa työympäristössä. Tapahtumia ei tehdä yhden ihmisen voimin, vaan ne vaativat onnistuakseen tiimitymistä. (Kopomaa 2016, 42.) Suurissa tapahtumissa voi yhtäaikaaisesti työskennellä useampia tuottajia, joiden yhteistyötä koordinoi tapahtuman päävastuussa oleva järjestäjä (Kuusisto ym. 2023, 14).

Tuottajat toimivat useasti erilaisissa asiantuntijaorganisaatioissa. Näissä työyhteisöissä johtaminen ei onnistu kertomalla mitä ja miten tehdään, vaan tuottajan on osattava johtaa myös työntekijöiden hyvinvointia, innostamista ja sparraamista. Kaiken onnistuneen johtamisen takana on kuitenkin hyvä itsensä johtaminen. (Saksala 2015, 41.)

Tapahtumat ovat itsessäänkin verkosto-organisaatioita. Tapahtumat toimivat yhteistyössä monen muun alan kanssa samassa rajapinnassa ja hankkivat paljon palveluja sekä osaamista muilta toimijoilta. Yhdessä oman tapahtumaorganisaation, vapaaehtoisten, yhteistyökumppanien ja alihankkijoiden kanssa tapahtumat luovatkin laajat ja kattavat verkostot, joista moni muu ala voi vain kadehtia. (Silvanto 2016, 14.) Tapahtuma-alalle tyypillistä on myös ammattimaisen toiminnan ja vapaaehtoistyön yhdistyminen (Kuusisto ym. 2023, 13).

Tapahtuma-alalle tyypillistä on työvoimaintensiivisyyden lisäksi tilapäisyys ja kausittainen sekä tilapäinen työ. Tapahtumien kertaluontoisuuden takia alalla tarvitaan paljon osa-aikaista ja sesonkiluonteista työvoimaa. Alalle tyypillistä on myös hajanaisuus sekä monipuolisuus. Järjestääkseen toimivan tapahtuman, tarvitsee sen luomiseen useita toimijoita useilta eri toimialoilta. Ala vaatii toimijoiltaan monipuolisuutta, jonka mukana moni alan toimija on muovaantunut moniosaajaksi. (Kuusisto ym. 2023, 18.)

Kun tapahtuman reunaehdot kuten tapahtuman tavoite, tarkoitus, kohderyhmä ja budjetti on selvillä voi tapahtumasuunnitelman laatiminen alkaa. Tapahtuman reunaehtoihin perustuen tapahtumaan suunnitellaan idea, teema tai konsepti sekä tapahtuman nimi ja sometunnisteet. Tapahtumapaikka, -aika ja kesto suunnitellaan myös vastaamaan tapahtuman tavoitetta. Tapahtumalle käsikirjoitetaan sisältö, ohjelma ja aikataulu sekä visuaalinen ilme ja äänimaailma. Tapahtumalle tulee suunnitella myös tapahtuman tekniikka, kutsuprosessi sekä viestintä- ja markkinointisuunnitelma. Yhteistyökumppani- ja sponsorointisopimusten lisäksi pitää varmistaa myös muiden tapahtuman sopimusten, lupien ja viranomaisilmoitusten ajankohtaisuus ja voimassaolo. Tärkeätä on myös mitattavuus, jotta toimintaa voidaan kehittää ja tavoitteiden täyttymistä tarkastella. (Wallo & Häyrynen 2022, 7.)

3.2 Gaalatapahtumat

MOT Kielitoimiston sanakirja määrittelee gaalan olevan suuri iltajuhla tai gaalailta, jossa käytössä on täysi juhla-asu tai -puku. Tapahtumana gaala on juhlava, ja tapahtuman puitteet ja ohjelma järjestetään ja suunnitellaan vastaamaan tätä. Tapahtuman tuodessa vieraille juhlan olon kokevat vieraat saavansa rahoille vastinetta. Tärkeätä gaalan tuotannossa on esimerkiksi tarjottavan ruoan ja juoman laadukkuus sekä ohjelman sujuvuus ja yllätyksellisyys. Hyvä juontaja osaa kuljettaa gaalan ohjelmaa eteenpäin ja varmistaa illan ohjelman sujuvuuden. Gaalat ovat tyyliiltään vaativia ja useasti kalliimpia toteuttaa kuin monet muut tapahtumat. (Catani 2017, 5.)

Gaalat ovat perinteikkäitä sekä prameita tapahtumia, jotka saattavat näyttytyä monelle vanhanaisena tapahtumana. Kuitenkin gaalojen kaltaiset tapahtumat tarjoavat monelle kävijälle elämyksellisen tilaisuuden osallistua juhlalliseen tapahtumaan, jossa pukeutumisesta lähtien on kiinnitetty huomiota yksityiskohtiin. (Catani 2017, 5.)

Gaalatapahtumiin voidaan yhdistää myös hyväntekeväisyys ja varainkeruu. Hyväntekeväisyysgaaloja järjestetään osana varainkeruuprojekteja ja varainkeruu tapahtuu esimerkiksi illalliskorttien myynnin tai huutokaupan avulla. Gaala luo näkyvyyttä sekä lisärahoitusta yhteistyökumppanien useasti ollessa tärkeässäkin roolissa tapahtumaa järjestäessä. Tapahtumia suunniteltaessa onkin tärkeää huomioida tapahtuman järjestämisestä aiheutuvat kulut, jotta tuotantokulujen jälkeen jää varoja vielä lahjoitettavaksi valittuun hyväntekeväisyyskohteeseen. Tärkeää hyväntekeväisyysgaalassa on myös viestimisen läpinäkyvyys. On tärkeää viestiä, kuinka paljon tapahtuma on onnistunut keräämään varoja hyväntekeväisyyteen, ja kertoa miten kerätyt varat käytetään. (Catani 2017, 5.)

Paperiset kutsut ovat nykypäinä harvinaisuus, mutta postitettuja kutsuja käytetään yhä valtiollisissa ja virallisissa tilaisuuksissa sekä esimerkiksi juhlallisissa gaala- ja palkintotilaisuuksissa. Paperikutsuihin liittyy monet traditiot ja ne näyttävät saajalleen henkilökohtaisina huomionosoituksena sekä juhlallisena tapana aloittaa tapahtumakokemuksen luominen. (Catani 2017, 2.)

Monet palkintogaaloista myös televisioidaan. Television ja juhlan yhdistäminen vaatii runsaasti taitoa ja tarkkaa suunnittelua, sillä on onnistuttava luomaan tapahtuma, joka on samanaikaisesti kiinnostava paikallaoleville vieraille sekä television katsojille. Juhlatila suunnitellaan televisiokamerat huomioiden ja televisio-ohjelman ehdoilla. Televisio-ohjelma ja gaalaohjelma on suunniteltava tarkoin, jotta

ne toimivat hyvin yhteen. Esimerkiksi ruokien tarjoilu ja vieraiden liikkuminen on jätettävä mainoskatkojen ajalle. Palkintojen jaon väliin suunniteltava tapahtuma on suunniteltava siten, että se viihdyttää katsojia ruudun molemmin puolin. (Catani 2017, 5.)

3.3 Kestävä kehitys tapahtuma-alalla

Tapahtumaorganisaatiot ovat ymmärtäneet kestävän kehityksen periaatteiden merkityksen ja omaksuneet periaatteita osaksi jokapäiväistä toimintaansa. Kiinnittämällä huomiota tapahtumien ympäristövaikutuksiin, sosiaaliseen vastuuseen sekä taloudelliseen näkökulmaan, tapahtuma-ala on onnistunut tukemaan paikallistalouksia, osallistamaan sidosryhmiä sekä tapahtumien yleisöä sosiaalisen vastuun edistämiseen sekä kehittämään ja luomaan ympäristöystävällisiä aloitteita, kuten kierrätys- ja jätteen vähentämisen ohjelmia. (Whitfield, Gouthro & Moital 2024, 2.)

Vuonna 2007 kehitettiin kestävän kehityksen vaatimukset huomioiva standardi, BS 8901 (British standard) kaiken kokoisille tapahtumille ja -organisaatioille. Standardi tarjosi käytännön opastusta tapahtumatuotannoille ja -paikoille sekä toimitusketjuille ympäristöllisten, sosiaalisten sekä taloudellisten vaikutusten hallintaan. Standardi rohkaisi tapahtumaorganisaatioita tehokkaaseen suunnitteluun, uudelleenkäytön tehostamiseen sekä yhteisön osallistamiseen ja ennen kaikkea standardilla oli ratkaiseva rooli kansainvälisen tapahtuma-alan ympäristöstandardin, ISO 20212 syntyemisessä. ISO 20212 on luotu monikansallisen asiantuntijaorganisaation yhteistyönä ja yhteistyön tuloksena julkaistiin vuonna 2012 ”Event sustainability management systems – Requirements with guidance for use”. Standardi pätee kaikkiin tapahtuma-alan toimijoihin sekä organisaatioihin, ja onnistuttuaan toteuttamaan liiketoimintaansa standardin mukaisesti voivat organisaatiot hakea ISO 20212 -sertifikaattia. YK:n Agenda2030 astuessa mukaan kuvaan vuonna 2015, on tapahtuma-ala ollut tärkeässä roolissa kestävän kehityksen edistämässä yhdenmukaistamalla tapahtuma-alan käytäntöjä vastamaan YK:n asettamia tavoitteita. (Whitfield ym. 2024, 2–3.)

Tapahtumilla on monia erilaisia vaikutuksia ympäristöönsä, niin positiivisia kuin negatiivisiakin. Tapahtuman järjestäjän on osattava arvioida ja ennaltaehkäistä riskejä tapahtumaa tuottaessa, jotta vaikutukset jäävät positiivisiksi. Tapahtumat vaikuttavat sosiaaliseen, kulttuuriseen, poliittiseen, taloudelliseen ympäristöön, tapahtumaturismia ja itse ympäristövaikutuksia unohtamatta. (Bowdin ym. 2011, 80–81.)

3.3.1 Ekologinen kestävyys tapahtuma-alalla

Tapahtumien aiheuttamia ympäristövaikutuksia on tutkittu pitkään ja kattavasti ja useasti resurssien kulutus tapahtumissa on korkeaa. Energiaa kuluu niin valaistuksen kuin äänijärjestelmien järjestämiseen kuin lämmityksen ja jäähdytyksen ylläpitoon ja useasti nämä hankitaan uusiutumattomista energialähteistä. Myös tapahtuma infrastruktuurin materiaalihankinnat ja esimerkiksi tapahtumassa myytävät merchandise-tuotteet edistävät luonnonvarojen ehtymistä. Veden käyttö tapahtumissa aiheuttaa useasti myös huolenaihetta, sillä esimerkiksi sanitaation ja ruokapalvelujen järjestämiseen kuluu paljon makeaa vettä. Tapahtuman kävijät aiheuttava myös huomattavan määrän jätettä, joka useasti päätyy kaatopaikoille lisäten maaperän ja veden saastumista. Ruokahävikki on myös suuri metaanipäästöjen aiheuttaja ja voimakas kasvihuonekaasu. (Whitfield ym. 2024, 3–4.)

Tapahtumat voivat vaikuttaa myös ympäristön biologisen monimuotoisuuden heikkenemiseen ja häiriöihin ekosysteemissä. Maan huononeminen, melusaasteet sekä kuljetuksista aiheutuvat hiilidioksidipäästöt lisäävät luonnon kuormitusta. Tapahtuman yleisö, artistit sekä tavarat voivat kulkea tapahtumaan pitkienkin matkojen päästä aiheuttaen kasvihuonepäästöjä. Useat Agenda2030 tavoitteista (kuva 1.) liittyvät suoraan näihin ympäristönäkökohtiin ja ovat merkittäviä tapahtumateollisuudelle. Tavoitteista etenkin vesi, puhdas energia, vastuullinen kulutus ja tuotanto, ilmastotoiminta, veden alainen sekä maanpäällinen elämä ovat tärkeitä tapahtumille. Kestävän kehityksen käytäntöjen toteuttaminen tapahtumien suunnittelussa sekä toteutuksessa voivat vähentää ympäristövaikutuksia merkittävästi. (Whitfield ym. 2024, 4–5.)

Tapahtuman ympäristövaikutusten vähentämiseksi tulee varmistaa, että ekosysteemin resurssien, kuten raaka-aineiden louhinta, energiankulutus, kemikaalien valmistus ja käyttö sekä jätteiden hävittäminen ei vaaranna tulevien sukupolvien mahdollisuutta ihmisarvoiseen elämään. Tapahtuman tulee siis varmistaa, että aineet kuten fossiiliset polttoaineet tai synteettiset aineet kuten muovi eivät systemaattisesti kasva ekosfäärissä. Resursseja tulee käyttää oikeudenmukaisesti ja tehokkaasti ja tuottavuuden ja elämän monimuotoisuuden perusta tulee myös turvata. (Bowdin ym. 2011, 170.)

Tapahtuman ympäristövaikutukset vaativat tapahtuman järjestäjältä tasapainottelua. Suurien ihmis-
massojen ohjaaminen, yleisön saapuminen tapahtumapaikalle, meluhaitat, roskaaminen, käyttäytymishäiriöt ja luonnon tuhoaminen voivat aiheuttaa merkittävääkin epätasapainoa tapahtumapaikan yhteisössä ja ympäristössä. Tehokkailla jätteiden kierrätysjärjestelyillä, julkisen liikenteen toimivuudella ja esimerkiksi lasipullojen käyttämättä jättämisellä voidaan monet näistä sudenkuopista välttää. (Bowdin ym. 2011, 89–90.)

Monella tapahtumaorganisaatiolla on jo hyvin hallussa negatiivisten ympäristövaikutusten hillitseminen kuten hiilidioksidipäästöjen vähentäminen, jätteiden kierrätyksen tehostaminen ja vähentäminen, yritys vastuun huomioiminen ja kestävien tapahtumien luominen. Tapahtumat huomioivat tuotannoissaan veden kulutuksen ja laadun, myrkyllisten kemikaalien pois jättämisen, hiilidioksidipäästöjen sitomisen metsiä istuttamalla, vihreää energiaa käyttämällä ja kehittämällä julkisen liikenteen keinoja. (Bowdin ym. 2011, 156–157.)

Huomioidakseen kestävä kehityksen periaatteet tapahtumaorganisaatiot voivat asettaa kestäville toimintoilleen tavoitteet ja tutkia tapahtuman ympäristövaikutuksia. Tapahtumaa suunniteltaessa tulee myös huomioida tapahtumapaikan ympäristöystävällisyys, energiatehokkuus sekä myös taloudellinen näkökulma. Tapahtuman sijainti vaikuttaa myös julkisen liikenteen käytettävyyteen sekä saavutettavuuteen. Fossiilisten energialähteiden sijasta tulee käyttää uusiutuvista lähteistä saatavaa energiaa huomioiden tämän myös kulkuneuvoja valitessa. Tärkeää on myös tapahtuman järjestäjän läpinäkyvyys ja ympäristötoimien tulee olla kaikille tasapuolisesti nähtävissä. Myös sponsoreita ja yhteistyökumppaneita valittaessa kannattaa huomioida yritysten kestävä kehityksen linjaukset ja varmistaa niiden olevan vähintäänkin samalla tasolla kuin oman tapahtuman. (Bowdin ym. 2011, 160–161, 167.)

Jätteen vähentämiseksi ja kierrätyksen tehostamiseksi tapahtumaan tulee järjestää tehokas ja toimiva kierrätysjärjestelmä. Myös palveluntarjoajien, yhteistyökumppanien ja muiden myyntipisteiden sekä kaikkien työntekijöiden tulee sitouttaa kierrättämiseen. Tavarantoimittajia ja palveluja valitessa

voidaan huomioida toimijoiden ympäristöystävällisyys ja valita tuotteita, joiden pakkauksissa ja kuljetuspaketeissa on huomioitu jätteen vähentäminen ja kierrättäminen. Toimijoita voi pyytää esimerkiksi jättämään muovin pois tuotteiden pakkaamisessa tai valita tuotteita, jotka on tehty kierrätysmateriaaleista. (Bowdin ym. 2011, 165–166.)

Vuokraaminen ostamisen sijasta on helppo ja useasti myös kustannustehokas tapa vähentää tapahtuman hiilijalanjälkeä. Kalusteiden ja laitteiden vuokraamisen lisäksi myös astioita ja ruokailuvälineitä voi vuokrata. Kimppakyydit, tarpeettomien valojen, lämmityksen ja ilmastoinnin poistaminen tai pienentäminen ovat myös helppoja ja varmasti monelle tuttuja tapoja vähentää kulutusta. Painomateriaalien vaihtaminen digitaaliseen mainostamiseen, ohjaamiseen ja opastamiseen sekä hinnastojen, ruokalistojen ja ohjelmalehtisten asettaminen näyttille paperilehtisten sijasta diginäytöille auttaa vähentämään tapahtumasta syntyvän jätteen määrää, mutta myös helpottamaa tapahtumassa työskentelyä. Myös muun tapahtumassa jaettavan materiaalin tarpeellisuutta tulisi harkita. Ilmaiseksi jaettavat, mainostusta varten jaettavat käyntikortit, kynät, esitteet, kangaskassit ja muut tuotteet lisäävät tapahtuman hiilijalanjälkeä. (Bowdin ym. 2011, 167.)

Tapahtumassa tarjottava ruoka tulisi suunnitella huomioiden sesongit ja satokauden tuotteet. Kotimaisten ja paikallisten raaka-aineiden, mikäli mahdollista, käyttöä tulee suosia ja valita tuotteita, joilla on ympäristö- ja reilun kaupan sertifiikatit. Pulloveden sijasta tulisi tarjota hanavettä ja tuotteita valitessa tulisi huomioida niiden pakkaustapa ja -materiaalit. Yksittäin pakatut annospaketit esimerkiksi levitettä tai maitoa voivat olla työmäärää helpottava ratkaisu, mutta kuluttavat suuren määrän raaka-aineita sekä kerryttävät jätteen määrää. Tarjottavan ruoan tulisi soveltua myös mahdollisimman moneen eri ruokavaliioon ja allergiaan tai tulisi olla helposti muokattavissa soveltumaan näihin. Kasvis- ja vegaanivaihtoehdon tulisi myös olla tarjolla ja vaihtoehtona eläinperäisten tuotteiden tilalla. Ylijääneen, syömäkelpoisen ruoan voi lahjoittaa hyväntekeväisyysjärjestöille tai myydä hävikki-ruoan jälleenmyyntiin erikoistuneen sovelluksen kautta. Myös paikalliset eläintilat voivat vastaanottaa kasviksia tai muita elintarvikkeita tilan eläinten ruokintaa varten. (Bowdin ym. 2011, 167.)

Tapahtuman kävijät aiheuttavat paljon roskaa tapahtuma-alueella, mutta useasti myös sen ulkopuolen lähiympäristössä. Tapahtuma voi sitoutua keräämään ja kierrättämään myös tapahtuma-alueen lähiympäristöön kävijöiden aiheuttamat roskat. Jätteiden kierrätettävyyden lisäämiseksi tapahtuman järjestäjän tulee valita tapahtumaan biohajoavasta materiaalista valmistetut astiat ja velvoitettava palveluntarjoajia kuten esimerkiksi ruoka- ja juomamyymiä valitsemaan biohajoavia materiaaleja ruoan ja juoman valmistukseen kuin tarjoiluunkin. Ensimmäisistä kuitenkin uudelleenkäytettävät ratkaisut ovat ekologisesti useasti kannattavampia, joskin rikkoutunut lasi voi tapahtumassa aiheuttaa vaaratilanteita. (Bowdin ym. 2011, 178.) Kuitenkin uudet hankinnat ovat aika ajoin välttämättömiä tapahtuman toteutukselle. Hankintoja tehdessä tulisi tutkia hankittavien tarvikkeiden elinkaarta ja varmistaa niiden pitkäikäisyys. Uusia hankintoja harkitessa tai vanhasta luopuessa voi itseltään kysyä muutamia kysymyksiä. Tarvitsenko sitä? Voiko jokin toinen jo varastossa odottava esine toimia uusien hankintojen sijasta? Aiheutuuko tuotteesta terveystarve? Onko tuotteella pitkä elinkaari vai jääkö tuote vain yhteen käyttökertaan? Voiko samaa tuotetta käyttää useammassa tarkoituksessa ja tilaisuudessa? Voiko tuotetta käyttää uudelleen toisella tavalla? Myös tekstiilien hankinnan merkitystä tulisi tarkastella, sillä jokaisen uuden vaatekappaleen tekeminen aiheuttaa tekstiilijätettä noin kuudesosan painostaan jo ennen kuin se poistuu valmistustehtaalta. Noin 15 prosenttia kaikesta

tekstiilistä jää tehtaiden tai ompelimojen lattioille. Valmistukseen käytetään myös paljon energiaa ja vettä. (Sillanauke 2018, 119–121, 139.)

Tapahtuman työntekijöiden ja henkilökunnan kuin asiakkaidenkin opastaminen kierrättämiseen tulee ottaa huomioon kierrätyspisteitä suunniteltaessa. Kierrätyspisteiden tulee olla myös helposti saavutettavissa ja niitä tulee olla riittävästi, jotta kierrättäminen onnistuu sujuvasti. Ympäristön ja luonnon-tilan ylläpitämisen turvaamiseksi voi tapahtumissa rajata yleisön käytöstä pois tahdotut alueet esimerkiksi aitaamalla. Myös telta- ja lavarakenteet voivat toimia alueita rajaavina elementteinä. (Bowdin ym. 2011, 178–179.)

Tapahtumaorganisaatioon kannattaa osoittaa ympäristöasioista vastaava henkilö, jonka tehtävänä on auttaa ja opettaa sekä tarkkailla ympäristösuunnitelman toteutusta organisaatiossa. Ympäristösuunnitelman tavoitteista tulisi kirjata vuosittain raportti sekä tarvittaessa riippumattoman tahon tekemä auditointi ympäristötavoitteiden saavuttamisesta. (Bowdin ym. 2011, 171.) Esimerkiksi kotimainen Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä opastaa, auttaa ja neuvoo sekä myöntää ympäristösertifikaatteja hyvin tehdystä ympäristötyöstä. Ekokompassi-sertifikaatilla yritys viestii asiakkailleen sekä yhteistyökumppaneille yrityksen vastuullisesta toiminnasta ja tuo etua yritysten välisiin kilpailutuksiin. Ekokompassin sertifikaatti auditoidaan asiantuntijan toimesta. (Ekokompassi 2024.)

3.3.2 Taloudellinen kestävyys tapahtuma-alalla

Tapahtumilla on myös taloudellisia positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia, kestävän kehityksen ollessa hyvin vahvasti sidottuna positiivisiin vaikutuksiin. Tapahtumat tuottavat tuloja lippujen myynnistä, sponsorointi- ja markkinointisopimuksista sekä tapahtuman kävijöiden muista kuluista kuten majoituksesta, ruoasta ja muista palveluista. Tapahtumat luovat siten työpaikkoja suoraan sekä välillisesti. Suorat työpaikat liittyvät termsä mukaisesti suoraan tapahtumiin, ja ovat useasti tapahtuman järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyviä. Välilliset työpaikat palvelevat tapahtumien kanssa suoraan toimivia palveluntarjoajia ja toimijoita. Useasti tapahtumista saadut tulot palautuvat takaisin tapahtumapaikan yhteisöön paikallisten yritysten luomien työpaikkojen avulla. Myös tapahtumista kertyvät verotulot käytetään paikallisyhteisöjen tukemiseen ja kehittämiseen. (Whitfield ym. 2024, 5.)

Taloudellisesti kestävä tapahtuma parantaa alueensa asumiskelpoisuutta tuottamalla tuotteita sekä palveluita, joista hyötyvät paikalliset asukkaat sekä turistit. Tapahtumat lisäävät sosiaalista tasa-arvoa tarjoamalla työmahdollisuuksia ja siten lisäämällä kotitalouksien tuloja. Kestävästi toteutettu tapahtuma edistää pitkäaikaista ja kestävää taloudellista hyötyä yhteisössään vahingoittamatta luontoa. (Mair, Foley & Edwards 2024, 2–3.)

Tapahtumat ovat myös tapahtumapaikan vetovoimatekijöitä. Tapahtumamatkailijat ovat useasti hyvin toimeentulevia. Tapahtumakävijät käyttävät alueen palveluja ja tuovat alueen talouteen elinvoimaisuutta. Tapahtumien merkittävyys matkailijoiden houkuttimina korostuu etenkin alueilla, joissa ei ole muuten paljon nähtävyyksiä matkailijoille. Erityisesti suuret tapahtumat voivat kuitenkin aiheuttaa paikkakunnalla myös negatiivisia vaikutuksia kuten melu- ja ympäristöhaittoja. (Manka 2016, 195–196.) Muita negatiivisia vaikutuksia voi olla hintainflaatio, jolloin esimerkiksi ravintolapalveluiden hinnat ovat tavallista kalliimpia paikallisille asukkaille. Tapahtumat voivat aiheuttaa myös liiallisen luot-

tamuksen turismista, jolloin paikallinen talous on riippuvainen tapahtumien aiheuttamista turistimääristä. Tapahtumat voivat luoda myös taloudellisia eroja, jolloin tapahtumista aiheutuvat tulot jäävät vain tapahtuman järjestäjälle sekä yrityksille, eivätkä tulot vaikuta positiivisesti paikallisyhteisöön. Agenda2030 tavoitteista (kuva 1.) erityisesti tavoitteet 8, 9 ja 11 näkyvät tapahtuma-alalla. (Whitfield ym. 2024, 5–6.)

Tapahtumien talouden tulee olla avointa ja taloudellisten hyötyjen tulee jakautua tasapuolisesti. Myös negatiivisiin vaikutuksiin tulee puuttua. Tukeakseen taloudellista kestävyyttä tapahtumaorganisaatioiden tulee edistää oikeudenmukaisia sekä taloudellisia keinoja. Paikallisten toimijoiden ja yritysten, erityisesti kestävä kehityksen periaatteiden omaavien yritysten tukeminen on tärkeää. Myönteisten taloudellisten vaikutusten lisäksi yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa lisää tapahtumapaikan bränditietoisuutta sekä imagoa ja kehittää yhteisöjä. Myös reilua työpolitiikkaa tulee tukea ja taata työntekijöille oikeudenmukaiset palkat sekä hyvät työolot. (Whitfield ym. 2024, 6.) Alueellisten toimijoiden ja paikallisten vahvuuksien ja verkostojen hyödyntäminen tuo tapahtumalle näkyvyyttä ja luo kiinnostavuutta paikallisesti, mutta myös tapahtumapaikan ulkopuolella. Myös yhteistyöverkostojen hyödyntäminen tapahtumaa suunniteltaessa tukee tapahtumaa. (Vartiainen 2016, 88.)

Ilmastonmuutoksen nähdään lisäävän tapahtumien järjestämisen riskejä. Yllättävät ja äärimmäiset sääilmiöt ja hallitsemattomat onnettomuustilanteet ovat tapahtumien järjestämisen onnistumisen uhkatekijöitä. Myös talouden tilanne vaikuttaa tapahtumien järjestämiseen. Ihmisten heikentynyt ostovoima vaikuttaa heidän osallistumiseensa tapahtumiin, kun toisaalta heikomman taloustilanteen aikana kotimaan matkailu yleistyy ulkomaille matkustamisen sijasta ja tapahtumiin osallistuminen kiinnostaa enemmän. (Luonila & Kinnunen, 2016, 137.)

Tapahtumissa tehtyjen kestävimpien valintojen ja toimintatapojen omaksuminen käytäntöön on huomattu olevan myös taloudellisempaa. Energiatohokkaisiin ratkaisuihin vaihtaminen, jätteen määrän vähentyminen, uusiokäytettävien materiaalien lisääntyminen sekä työntekijöiden osaamisen kasvaminen on pienentänyt tapahtumaorganisaatioiden kuluja. Kestävä kehityksen periaatteiden adaptointi osaksi tapahtumaorganisaatiota myös vahvistaa yrityskuvaa. Tapahtuman sponsorit ja yhteistyökumppanit vaikuttavat tapahtuman ympäristökäytäntöihin sekä -politiikkaan ja heidän odotuksensa voivat ohjata tapahtumaa kestävässä valinnoissa. Tapahtuma ja sponsorit etsivät arvoihinsa sopivia yhteistyökumppaneita – urheilutapahtuma hakee sponsorikseen urheilun parissa ja rajapinnassa toimivia toimijoita. Vastaisuudessaan voi myös tapahtuma velvoittaa yhteistyökumppaneitaan ja palveluntarjoajia ottavan kestävä kehityksen periaatteet osaksi omaa toimintaansa tapahtuman ajaksi tai esimerkiksi lahjoittavan osan näkyvyysrahasta hyväntekeväisyyteen. Monista tapahtumista onkin tullut väline, jonka avulla viestiä kestävä kehityksen merkityksestä ja ponnisteluista välitetään yleisölle (Bowdin ym. 2011, 155, 168.)

Tehokkaampaa ja taloudellisempaa on estää negatiivisia ympäristövaikutuksia etukäteen kuin yrittää hallita niitä. Ympäristövaikutusten ennaltaehkäisy vaatii kehitysprosessin tarkkaa tutkimista, suunnittelua ja testaamista, lopputuloksena on kuitenkin ympäristösuunnitelma, joka huomio tapahtuman ympäristövaikutukset ennalta ja ohjaa pienentämään tapahtuman aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia. Suunnitelman periaatteet, toimintamallit ja tavoitteet tulee jalkauttaa organisaatioon ja henkilökunta sekä mahdolliset yhteistyökumppanit ja palveluntarjoajat perehdyttää sen käytäntöihin. Ympäristösuunnitelmalle tulee asettaa tarkat ja mitattavissa olevat tavoitteet, jotta suunnitelman onnistumista ja tavoitteiden saavuttamista voidaan tarkkailla ja tutkia. (Bowdin ym. 2011, 170.)

Suomen lyhyt kesä tarjoaa muutaman kuukauden mittaisen aikaikkunan järjestää monenlaisia ulkoilmatapahtumia. Erityisesti festivaalien tarjontaan lyhyt kesäkausi aiheuttaa päällekkäisyyttä. Myös matkustamisen helppous on tuonut Euroopassa järjestettävät tapahtumat helpommin saavutettaviksi. Kilpailu useasti onkin kovinta samankaltaisten tapahtumien välillä. Kilpailu on kuitenkin saanut tapahtumia kehittymään ja viemään toimintaansa eteenpäin. Ohjelmistovalinnoilla varmistetaan, että jokaiselle kävijälle on jotakin mielenkiintoista ohjelmaa tapahtumassa tarjolla. Toisaalta tapahtuman voi suunnata esimerkiksi vain jonkin tietyn musiikkilajin yleisölle tai ruokakulttuurin ympärille. Tapahtumilla houkutellaan myös kansainvälistä huomiota ja yleisöä. Erityisesti suurista ulkoilmakonserteista ja maakuntafestivaaleista on kehittynyt merkittäviä tapahtumia Suomessa ja sen rajojen ulkopuolellakin. (Kopomaa 2016, 35–37.)

Tapahtumissa on jo pitkään nähty saturaation piirteitä tutkiessa tapahtumien määrää ja laatua. Samankaltaisia tapahtumia, joissa samat kotimaiset artistit ja ohjelmat toistuvat riittävästi. Saadakseen yleisön huomion ja ansaitakseen sen mielenkiinnon, on tapahtumien onnistuttava erottumaan joukosta monipuolisella ja vaihtelevalla ohjelmalla, tarjoamalla uutta sisältöä ja tuomalla sen yleisölle uudenlaisia elämyksiä. Tapahtuman tulee olla siis yllätyksellinen ja innovatiivinen. (Luonila & Kinnunen, 2016, 134.)

Tapahtumien taloudelliset hyödyt liittyvät useasti innovaatioihin, infrastruktuuriin sekä teollisuuteen. Kestävien tapahtumapaikkojen kehittäminen ja luominen vauhdittavat tapahtumainfrastruktuurin uusien innovaatioiden syntyä ja voivat saada aikaan uusia kestäviä ratkaisuja tapahtumapaikoille kuten esimerkiksi julkisen liikenteen kehittymistä, pyöräteitä ja jalankulkijaystävällisyyttä. (Whitfield ym. 2024, 6.)

Tapahtuma-ala ja etenkin festivaalientä on kasvanut viime vuosina räjähdysmäisesti sodista, ympäristökriiseistä ja inflaatiosta huolimatta. Kilpailu toimijoiden välillä on kovaa ja joukosta erottumisen merkitys on tärkeää. Ihmisiä houkuttelee tapahtumiin kuitenkin edelleen samat syyt: yhdessäolo, ystävät ja perhe, ohjelma ja ilmapiiri, tunnelma ja yhteisöllisyys. (Rantanen 2016, 25.)

Asiakkaiden tietoisuus ilmastonmuutoksesta kasvaa jatkuvasti ja moni on omaksunut kestävä kehityksen osaksi omia arvojaan, ja nämä vaikuttavat päätöksen tekoon osallistua tapahtumiin. Useat tapahtumat kiinnittävät ympäristötoimijoiden ja -järjestöjen huomion ja järjestöt ovat ohjanneet tapahtuman järjestäjiä ympäristöasioiden parissa. Tapahtumaorganisaatiot ymmärtävät, että epäonnistuminen kestävä kehityksen toimissa voi aiheuttaa tapahtumalle huonoa mainetta ja runsaasti raflaavia otsikoita. (Bowdin ym. 2011, 169.) Ympäristöystävällisyys voi toimia tapahtuman valttikorttina, jolla onnistuu kiinnittämään huomiota ulkomaalaisissa medioissa asti (Silvanto 2016, 209).

Taloudellista kestävyyttä tutkittaessa tulee kiinnittää huomiota tapahtuman aiheuttamiin epäsuoriin sekä pitkän aikavälin vaikutuksiin. Tasapainoinen kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti toimiva yritys huomio tasapuolisesti kaikki kestävä kehityksen osa-alueet, eikä korosta esimerkiksi taloudellista näkökulmaa luonnonpääoman kustannuksella. Erityisesti megaluokan tapahtumat saattavat syyllistyä taloudellisen näkökulman epähuomioimisessa, sillä useasti tapahtumista saatu taloudellinen pääoma ei palaudu paikallisyhteisöön, vaan ohjautuu yhteisöjen ulkopuolelle. Pienemmällä paikallisilla tapahtumilla on paremmat edellytykset tukea paikallisyhteisöä. Pienemmän kokoluokan tapahtumat toteutetaan yleensä läheisessä yhteistyössä yhteisön kanssa heijastaen heidän arvojaan, kulttuuria sekä rakentaen sosiaalista kestävyyttä. Pienemmällä tapahtumilla ei kuitenkaan ole

yhtä suurta taloudellista merkitystä paikallisyhteisöille, sillä tapahtumat palvelevat useasti pääsääntöisesti paikallisia asukkaita. Tällöin tapahtumassa toimivat ulkopaikkakuntalaiset yritykset ja toimijat ohjaavat tapahtuman tuloja paikallisyhteisön ulkopuolelle. (Mair ym. 2024, 2.)

Tapahtumat voivat edistää paikkakunnan menestystä luomalla verkostoja, innovaatioita ja rakentamalla osaamista. Myös alueellisilla sekä valtiollisilla hallituksilla on merkitystä tapahtumien talouteen, sillä julkisilla varoilla tuetaan tapahtumia ja sitä kautta myös alueen taloutta. Rahoitukset, myös yksityiset, eivät aina jakaudu tasapuolisesti tapahtumien kesken keskittyen enemmän näkyvämpiin tai kulttuurisesti merkittävimpiin tapahtumiin. Useasti pienemmällä paikkakunnilla, kaupungeilla ja alueille on rajalliset resurssit tapahtumien tukemiseen. (Mair ym. 2024, 2, 7.)

3.3.3 Sosiokulttuurinen kestävyys tapahtuma-alalla

Tapahtumat kehittävät yhteisöjä, ylläpitävät kulttuuria ja paikallisia perinteitä, tuovat yhteisöjä yhteen ja edistävät yhteenkuuluvuutta. Tapahtumat voivat kuitenkin myös johtaa sosiaalisiin haasteisiin kuten syrjäytymiseen ja eriarvoisuuteen. Tapahtumat voivat lisätä tapahtumapaikan arvoa ja esimerkiksi nostaa asuntojen hintoja paikallisten ulottumattomiin tai muuttaa paikallista kulttuuria ja perinteitä sopimaan turistien makuun paremmin. Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset koskevat etenkin Agenda2030 tavoitteista (kuva 1.) kohtaa 3, 5 ja 10, jotka keskittyvät terveyteen ja hyvinvointiin, sukupuolien väliseen tasa-arvoon sekä eriarvoisuuden vähentämiseen. (Whitfield ym. 2024, 7.)

Korostamalla ja edistämällä paikallista kulttuuria ja taidetta, taiteilijoita, muusikoita ja esiintyjä sekä lisäämällä yhteisön sitoutumista tapahtumat voivat omalta osaltaan vaikuttaa positiivisesti kestävään kehitykseen. Kestävästi järjestetyt tapahtumat voivat houkuttaa sosiaalisesti tietoisia turisteja, jotka ovat jatkuvasti kasvava markkinasegmentti. (Whitfield ym. 2024, 7.) Tapahtumat toimivat alustana esitellä sen yleisölle kestävä kehityksen käytäntömalleja sekä istuttamaan mieliin ideoita, tapoja ja uudenlaisia ajatusmalleja sekä asenteita. Tapahtumilla on myönteinen rooli ympäristöasioiden ymmärtämisen edistämässä, tietoisuuden lisäämisessä sekä uusien resurssien luomisessa. (Bowdin ym. 2011, 172.)

Taloudellisten vaikutusten lisäksi tapahtumat vaikuttavat paikkakunnan yhteistyökulttuuriin, ilmapiiriin sekä luovuuteen. Tapahtumat voivat toimia paikallisten innovaatioiden ja kehittämistyön liikkeelle panevina toimina. Tapahtumat tarjoavat erilaisia palveluja, aktiviteetteja ja elämyksiä elävöittäen ja energisoiden tapahtumapaikkaa. Tapahtumat ja niiden luova toiminta haastavat totuttuja ajatusmalleja ja toimivat innovaatioiden luomisen lähtökohtana. Kokeileva ilmapiiri mahdollistaa toimintamallien kyseenalaistamisen ja rohkaisee uuden kokeilemiseen. (Kainulainen, 2016, 200.) Tapahtumat voivat muokata tapahtumapaikkansa kuvan- ja äänenmaisemaa, niin hyvässä kuin pahassa. (Kopomaa 2016, 42).

Tapahtumat voivat edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta, lisätä tietoisuutta ja ajaa positiivista muutosta yhteiskunnassa. Tukemalla syrjinnän vastaisia toimia ja vähemmistöjä sekä luomalla tiloja, joissa erilaisuus on hyväksyttyä ja saavutettavuus on varmistettu, tapahtumat voivat huomioida sosiaalisen näkökulman toiminnassaan. (Whitfield ym. 2024, 7.) Tapahtumat myös tarjoavat mahdollisuuden taiteilijoiden, tekijöiden ja taidemuotojen kohtaamiseen. Monet tapahtumista on luotu vastaa-

maan juuri taiteilijoiden tarpeeseen kokoontua yhteen. Tapahtumat ovat kohtaamispaikkoja niin niiden tekijöille ja esiintyjille kuin yleisönkin välillä. Tapahtumat voivat toimia ideoiden kehitysalustoina ja törmäyksien testitilana. (Iso-Aho 2016, 61.)

Tapahtumat ja etenkin festivaalit ovat pitkään olleet sidoksissa myös juoma- ja ruokakulttuuriin. Tapahtumia järjestään myös täysin ruoan tai juoman ympärille, mutta melkein pä minkä tahansa aiheen ympärille rakennettuun tapahtumaan voi törmätä. Tapahtuma voi toimia myös yhteistyössä tapahtumapaikan kanssa yhteistyön tarjoten molemmille osapuolille imago- ja brändivaikutuksia. Tunnettu tapahtuma useasti yhdistetään tapahtumapaikkaan, kun tietty tapahtumapaikka useasti tunnetaan siellä järjestetystä tapahtumasta. Markkinoimalla tapahtumaa, useasti samanaikaisesti markkinoidaan myös tapahtumapaikkaa. (Silvanto 2016, 8, 208.)

Tapahtumien onnistuvuutta mitataan yleisön määrän lisäksi laadukkaalla sisällöllä. Tapahtumat yhdistävät yhteisöllisyyttä, kulttuurista kokemusta, elämyksiä, samaistumisen kohteita kokonaisuksi, jota yleisö voi nauttia tapahtumaa varten tuotetussa ympäristössä. Onnistunut ohjelma, tasokkaat palvelut, yhteisöllisyys ja sosiaalinen kanssakäynti, tunnelma sekä tapahtuman elämyksellisyys ovat yleisön kannalta onnistuneen tapahtuman avainasemassa. Kuitenkin sää, epäonnistunut lippujen ja palveluiden hinnoittelu, tapahtuman ohjelman samankaltaisuus, tapahtuman ylikehittäminen ja ennen kaikkea puutteellinen suunnittelu tapahtuman tuotannossa voivat olla tapahtuman epäonnistumiseen johtavia tekijöitä. Tapahtuman ja yleisön välisellä vuoropuhelulla voidaan monet sudenkuopat tapahtumien järjestämisessä välttää. Tapahtuman lopullisena tuottajana toimii kuitenkin yleisö, sillä he määrittävät tapahtumaelämyksen arvon. Tapahtumat ovat uniikkeja, eikä niitä voi etukäteen testata, ja tämä luo epävarmuutta tapahtumien kysyntään. (Luonila & Kinnunen, 2016, 132–133.)

Tapahtuma-alan työyhteisöt ovat yleensä luovuuden työssijojä ja ala kokoaa yhteen ihmisiä, joilla on kykyä yhdistää asioita, havainnoida, tehdä johtopäätöksiä ja luoda uutta. Luovuus ja sen käyttäminen on palkitsevaa ja kyky kyseenalaistaa onkin luovuuden alku ja juuri. Tapahtuman työntekijöiden joukossa on runsaasti henkilöitä, jotka ovat valmiita haastamaan totutut toimintamallit ja hakemaan uusia ratkaisuja jo pitkään käytössä olleisiin toimintoihin. (Saksala 2015, 45–46.)

Tuottajat ovat monin tavoin myös tuotekehityksen avainhenkilöitä. Heidän tehtävänä on yhdistellä tapahtuman eri osat toisiinsa ja luoda yhtenäinen kokonaisuus. Onnistuakseen tehtävässä on tuottajan tuotava työhön uusia innovaatioita. Useasti nämä syntyvät työn tiimellyksessä ja hetken oivalluksina. Tuotannoissa kuitenkin tehdään myös systemaattista kehitystyötä ja ideointiprosessin hallitseminen on tuottajan työn tärkeä osa-alue. Tuoreella tavalla tarkastelu ja toiminnan tutkiminen on olemassa olevien toimintamallien ja tuotteiden sekä uusien ratkaisujen tuotteistamisen ja kehittämisen takana. Viimeistellyt ja loppuun hiotut palvelut ja tuotteet palvelevat ja tavoittavat yleisöä sekä tavoitteita paremmin ja toimivat suunnannäyttäjinä kehitykselle. (Saksala 2015, 129–130.)

Pienilläkin valinnoilla voidaan tapahtumien tuotannoissa vaikuttaa ympäristöön niin negatiivisesti kuin positiivisesti. Tilattujen tuotteiden ja palvelujen ekojälkien huomioiminen ja tuotannon oman toiminnan kriittinen tarkastelu avaa tapahtuman ympäristövaikutusten laajuutta. Tapahtumien merkitystä myöskään viestin välittäjänä ei tule unohtaa, sillä tapahtuma pystyy omalta osaltaan välittämään ympäristötietoutta kävijöilleen, joiden määrä tapahtumasta riippuen voi nousta tuhansiin kuluttajiin. Tapahtumilla on myös merkitystä yhteiskunnallisesti, ja ne voivat ottaa kantaa niin maailman

rauhaan kuin rasismia ja syrjintää vastaan. Tapahtumien tuotannoissa tehdyt valinnat heijastuvat osallistujien kautta ajatteluun, hyvinvointiin ja ilmapiiriin. (Saksala 2015, 242.)

Tapahtuvat ovat jatkuvien uudistumisen paineiden alla. Tapahtumien yleisö hakee useasti tapahtumista elämyksellisyyttä ja janoaa uutuuden viehätystä. Tapahtumat tarjoavat loistavan mahdollisuuden tuoda uusia innovaatioita kävijöidensä saataville. Festivaalien yleisö on useasti halukkaampi tutustumaan uusiin tuuliin ja valmiimpi ottamaan niiden suhteen enemmän riskejä. Tuntematon ei kuitenkaan aina miellytä ja tapahtuman kokemus voi muodostua kielteiseksi. Tapahtuman kokemuksen muotoutumiseen vaikuttavat myös muut tapahtuman toiminnot kuten oheispalvelut, palvelujen organisointi ja kanssajuhlien käytös. (Silvanto 2016, 14.)

Yhteisöllisyyden tunne on tärkeä osa tapahtumissa käyntiä ja merkittävä osa kokemuksessa. Tapahtumat parhaillaan nojaavat kaikkiin aisteihin ja vahvistuvat yhdessä kokemisen myötä. Tapahtuma- ja etenkin festivaalikoemuksilla on myös yhteys oman identiteetin muovaantumisessa. Osallistuminen tapahtuman luomiseen esimerkiksi vapaaehtoisena työntekijänä voi luoda mieleenpainuvan kokemuksen. Tuoden oman panoksensa mukaan tapahtuman toteutuksessa he kartuttavat omaa osaamistaan mutta myös osallistuvat yhdessä luomiseen luoden yhteyksiä erilaisten ihmisten ja maailmojen välille. (Silvanto 2016, 12, 14.)

Ratkaiseva tekijä tapahtuman tuotannossa on tapahtumaympäristön ymmärtäminen. Tapahtumaympäristöä ymmärtääkseen on ensin tunnistettava tapahtuman tärkeimmät toimijat – sidosryhmät, ihmiset ja organisaatiot, joihin se vaikuttaa. Toimijoiden tavoitteita arvioimalla ja tutkimalla saavuttaa tapahtuma parhaan mahdollisen aseman järjestämään tapahtumaan luovia elementtejä sekä muokkaamaan ja hallitsemaan tapahtumaa parhaan mahdollisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Tapahtumaa suunniteltaessa on huomioitava, että ei riitä, että tapahtuma kohtaa yleisön ja yhteistyökumppanien tarpeet, vaan sen on ylitettävä odotukset. (Bowdin ym. 2011, 229–230.)

Tapahtumat ja ympäristö liittyvät erottamattomasti toisiinsa ja tapahtumat voivat vaikuttaa ympäristöön suoraan tai epäsuorasti. Tärkeintä kuitenkin on tutkia omaa onnistumista ja kehittyä eteenpäin niin kestäväen kehityksen saralla kuin muissakin toiminnoissa. (Bowdin ym. 2011, 166, 172.)

3.4 Tapahtuma-alan tulevaisuus

Kestävä kehitys on tapahtuma-alalla vaikuttava trendi, joka on tullut jäädäkseen. Tapahtuma-ala sekä kestäväen kehityksen keinot kehittyvät jatkuvasti, tapahtumaorganisaatiot rohkaistuvat ottamaan suurempia askelia kohti kestävämpää toimintaa, sidosryhmät priorisoivat ympäristöystävällisyyttä ja pyrkivät vähentämään toiminnassaan ympäristövaikutuksia. Agenda2030 sekä monet muut sopimukset ja sitoumukset tulevat ohjaamaan tapahtuma-alan toimintaa myös tulevaisuudessa. Esimerkiksi monien maiden hallitukset ovat muodollisesti tai epävirallisesti sitoutuneet tavoittelemaan nettolla (net zero) hiilidioksidipäästöjä sekä maailmanlaajuinen, suurten kaupunkien pormestareista muodostuva C40-järjestö (Cities Climate Leadership Group) pyrkii torjumaan ilmastonmuutosta. Kestävyyttä tullaan korostamaan ja kehittämään tapahtuma-alalla myös tulevaisuudessa, ja etenkin tapahtumien sosiaalinen vaikutus, joka on jo useamman vuoden näyttänyt jatkuvasti kasvavana trendinä tapahtumien parissa, tulee korostumaan jatkossa vielä huomattavammin. (Whitfield ym. 2024, 8.)

Kestävät tapahtumat osaavat maksimoida sosiaaliset, kulttuuriset sekä ympäristölliset ulottuvuudet sekä samalla minimoida tapahtumien haitalliset vaikutukset. Erityisesti juuri kestävästi tuotetut tapahtumat tulevat ajansaatossa toimimaan kuluttamatta resursseja, joista tapahtumat ovat riippuvaisia, unohtamatta yhteisöjä, luonnonvaroja tai kulttuuriperintöä. Suuret tapahtumat, jotka ovat ottaneet kestävän kehityksen periaatteet osaksi toimintaansa toimivat muille alan toimijoille sekä sidosryhmille suunnannäyttäjinä. Vaikka edistystä on saatu aikaiseksi, joutuu ala taistelemaan laajamittaisen tavoitteiden saavuttamiseksi. Haasteita kestävän kehityksen käytäntöjen omaksumiseksi riittää, eikä taloudellisen ja ympäristöllisen kestävyuden kanssa tasapainottelu ole helppoa. Myös tietoisuus tapahtumien ympäristövaikutuksista ei ole tapahtuma-alalla, saati sen ulkopuolella tarpeeksi tiedostettu, ja erityisesti ympäristöön kohdistuvat säädökset ja standardit hankaloittavat tapahtumaorganisaatioiden toimintaa. Kestävän kehityksen ponnistelut voivat haitata totuttuja tapahtumaprosesseja, eikä muutos aina ole helppo alan sisällä. Ensiaskleet kohti kestävästä kehityksestä voivat olla kalliita investointeja, ja alkukustannusten korkea hintalappu voi etenkin pienemmille tapahtuma-alan toimijoille olla budjettia rasittavaa. Tapahtuma-alan kova kilpailutilanne ja matalat marginaalivoitot ajavat tapahtumaorganisaatiot priorisoimaan kustannustehokkuutta kestävän kehityksen ylitse. (Whitfield ym. 2024, 8–9.)

Osa tapahtumien yleisöstä arvostaa mukavuutta, helpoutta ja tapahtuman viihtyvyyttä ja ohjelman laatua yli kestävän kehityksen tai vastuullisuuden. Kuluttajien juurtuneet tavat ja käytännöt eivät ole helposti muutettavissa eikä tieto kestävästä kehityksestä ja sen merkityksellisyydestä ole tavoittanut läheskään koko väestöä. Tapahtumaorganisaatiot ovat tästä huolimatta jatkaneet kestävyuden edistämistä ja kehittäneet erilaisia kampanjoita ja kannustimia kestävämpien tapahtumien luomiseksi. (Whitfield ym. 2024, 9.)

Tapahtumien keskiössä on ihmisten kohtaaminen ja tapahtumien arvo syntyy tapahtumien jalostessa ihmisten välistä kohtaamista elämykselliseksi tapahtumaksi. Tapahtumaan osallistumisen lisäksi tapahtuman nykyaikaiset kävijät haluavat ostaa erilaisia palveluja, tuotteita ja elämyksiä. Näiden tapahtumien tarjoamien lisäpalvelujen kaari on kasvanut runsaasti 2010-luvulta asti. Vaikka ihmisten varallisuus on kasvanut, on ilmastotietoisuuden lisääntyessä huomattavaa kasvua kohdistunut erityisesti kohti kestävämpiä tuotteita, elämyksiä ja hyvinvointituotteita materiaalien kuluttamisen sijasta. (Kuusisto ym. 2023, 28, 30.)

Suomen tapahtuma-ala elää ja muuttuu jatkuvasti, yleisenä trendinä kuitenkin eri genrejen sekoittuminen ja ohjelmistojen monipuolistuminen. Monella erityisesti kesäfestivaalilla on pitkä historia ja vakiintunut yleisö. (Heikkilä & Kahma 2016, 117.) Tapahtuma-alan kenttä on myös pirstaloitunut, jonka tuloksena tapahtumat ovat festivaalisoituneet. Suomessa järjestetään vuosittain sisällöltään samankaltaisia tapahtumia, joiden tuotannoissa voisi paremmin hyödyntää tapahtuma-alan verkostoja. (Vartiainen 2016, 86.) Vuonna 2020 alkanut globaali koronapandemia katkaisi tapahtuma-alan kehityskaaren ja sai alalta katoamaan noin 6500 vakituista työpaikkaa. Pandemia sai aikaan tapahtuma-alan järjestäytymisen ja pandemian väistyttyä tapahtumien kysyntä on palannut takaisin aiempiin mittoihin. Ukrainan sota vaikuttaa tapahtuma-alaan suuresti. Käytöstä poistuneen Helsinki Halli myötä monet suuret tapahtumat ovat siirtyneet Tampereen Nokia Areenalle, missä ajoittain kärsitään riittämättömästä majoituskapasiteetista. Itärajan sulkeutumisen myötä venäläisiä matkailijoita ei ole ja tapahtumaturismi on tämän myötä kokenut kolauksen. Myös inflaatio ja heikentynyt ostovoima sekä sodan takia hankaloituneet kulkureitit Suomeen vaikuttavat tapahtuma-alaan. Vaikka 2020-

luvulla tapahtuma-alan toimialaymmärrys on kasvanut merkittävästi, ei tapahtuma-alan merkittävyyttä tunnisteta vielä riittävän kattavasti. (Kuusisto ym. 2023, 35.)

Maailman talouden epävarma tilanne vaikuttaa tapahtumien suunnitteluun ja erityisesti niiden lyhentyneeseen suunnittelusykliin. Tapahtumien suunnitteluun ryhdytään entistä pienemmällä varoitusaikalla ja samalla myös tapahtumien laadun vaatimukset ovat nousseet vaatien tapahtumilta joustavuutta ja kykyä mukautua nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Tapahtuman yleisö etsii tapahtumista ”wow-elämyksiä” ja painopiste tapahtumien suunnittelussa on keskittynyt laatuun ja harkittujen kokonaisuuksien luomiseen. Taloustilanne vaikuttaa paitsi yksityisten henkilöiden ostovoimaan, mutta myös yritysten budjetteihin järjestää tai tilata tapahtumia. Maailman kriisien varjossa myös turvallisuus korostuu entistä tärkeämpänä. Suomalaisille turisteille ja tapahtumajärjestäjille kotimaa näytetään turvallisena kohteena, mutta myös ulkomaalaiset osaavat arvostaa Suomen mainetta turvallisena maana. Vaikka Suomessa aurinkoinen ja lämmin sää ei ole taattua, houkuttelee eksoottisuus, kokemuksellisuus, luotettavuus, hyvä maine ja talvikohteet matkailijoita Suomeen läpi vuoden. Suomi on pitkään tehnyt työtä kestävästä kehityksestä edistämiseksi ja panostanut läpinäkyvään vastuullisuusviestintään sekä -toimintaan. (Finland Convention Bureau 2023, 5, 20–21, 34.)

Tapahtumien toimialan tunnistamisen ja tutkimisen lisäksi tapahtumapaikkojen ja -kaupunkien merkitystä tulisi korostaa. Kaupungit omistavat tapahtumapaikkoja ja -alueita, ja näihin kohdistuvalla sääntelyllä voivat merkittävästi vaikuttaa tapahtuma-alaan. Myös koronapandemian aiheuttama ja liikelle laittama työvoima ja osaajapula vaikuttavat alan menestykseen. Merkittävä ilmiö tapahtumialalla on alan toimijoiden yhdistyminen suuriksi kokonaisuuksiksi yritysostojen myötä. Monet media-konsernit ovat kiinnostuneet tapahtuma-alasta aiheuttaen tapahtumien medioitumisen ja mediayhtiöiden tuoman tarjonnan laajentumisen. Digitalisaatiokehitys ulottuu muun maailman mukana myös tapahtuma-alalle. (Kuusisto ym. 2023, 37–40.)

Tapahtuma-alan järjestäytymisen mukana on ilmennyt tapahtuma-alan tahto itse asettaa ja kehittää alaa koskevaa sääntelyä. Sote-uudistuksen mukana kaupunkien rooli kokee muutoksen ja tapahtumien merkityksellisyys osana elinvoimasta kaupunkia saa uudenlaisen merkityksen. Kaupunkien kehitys, suunnittelu ja kaavoitus on suorassa yhteydessä tapahtumiin. Tapahtuma-alan koulutus on viime vuosina kehittynyt eikä alan osaajien opettaminen ole enää täysin alan toimijoiden vastuulla. Myös talkootyön merkitys nyky-yhteiskunnassa on korostunut ja tapahtumien ja talkootyön aikaansaamien yhteisöjen merkitys saattaa tulevaisuudessa olla tärkeä keino esimerkiksi yksinäisyyden torjumista vastaan. (Kuusisto ym. 2023, 40–42.) Muita tulevaisuuden mahdollisuuksia ovat esimerkiksi osallistumisen uudet keinot, uudenlaiset tapahtumakumppanuuksien ja -näkyvyyksien muodot ja tavat hyödyntää kumppanuuksia sekä tapahtumista kerrytetyn datan ja tehtyjen tutkimuksien riskienhallinnassa, liiketoiminnan suunnittelussa ja tapahtumien vaikuttavuuden kasvattaminen (Kuusisto & Sahlstedt 2021, 32).

4 LAADULLINEN TUTKIMUS

Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään ymmärtämään tutkittavana olevaa asiaa tutkimuksen kohdehenkilöiden näkökulmasta. Tutkimuksessa erityisesti kiinnitetään huomiota tutkimuksen kohdehenkilöiden kokemuksiin, ajatuksiin ja tunteisiin sekä merkityksiin, jotka tutkimuksen kohdehenkilöt tutkittavalle asialle antavat, pyrkien avaamaan tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden kokemusmaailmaa. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tarkastelemaan tutkittavaa aihetta tutkittavien näkökulmasta, erityisesti ihmisen ajatuksia ja tunteita, käsityksiä ja tulkintoja. (Juuti & Puusa 2020, 2.) Tutkimuksen tulokset rakentuvat tutkijan henkilökohtaisista valinnoista tutkimuksessa, jolloin tutkija turvautuu omiin oletuksiinsa ja harkintaansa. Tutkijan tehtävänä on herättää keskustelua sekä ajatuksia tutkittavasta aiheesta. (Paalumäki & Vähämäki 2020, 8.)

Laadullinen tutkimus on useasti aineistolähteistä ja pyrkii tekemään johtopäätöksiä tutkitusta aineistosta käsin. Laadullisessa tutkimuksessa myös aiheen teorian ja tutkittavan aineiston välinen vuoropuhelu auttaa tutkimuksen suunnittelussa, analysoinnissa ja tulkinnassa. Laadullisen tutkimuksen erikoispiirteisiin lukeutuu sen pyrkiminen tuottaa yksityiskohtaista ja rikasta tietoa tutkitusta asiasta. Laadullinen tutkimus onkin tutkimusasetelmassaan joustava, ja tutkijalla on teoriakehyksen avulla hankittu ymmärrys tutkittavasta aiheesta ja tarvittaessa tutkimustavoitteita ja -kysymyksiä voidaan muuttaa ja tarkentaa tutkimuksen rakentuessa. Tutkimusprosessi elää koko tutkimuksen keston ajan, kunnes tutkija onnistuu luomaan johtopäätöksen aineistosta ja tarkastelemaan kriittisesti omaa työtään. (Juuti & Puusa 2020, 2.)

Tutkimuksen aiheen varmistuttua tulee tutkimukselle asettaa tavoitteet sekä muotoilla tutkimuskysymykset ja rajata tutkimus. Tutkimukselle laaditaan teoreettinen viitekehys sekä valitaan lähestymistapa. Tutkimusmenetelmien valinnan jälkeen voidaan hankkia tutkimuksen aineisto sekä tulkita ja analysoida se. Tutkimustulokset kirjataan ylös ja raportoidaan. Myös tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida. (Juuti & Puusa 2020, 2.)

Laadulliseen tutkimukseen valitaan pieni joukko tutkittavia henkilöitä. Henkilöt tulee valita tarkoin, ja heillä tulee olla entuudestaan mahdollisimman paljon tietoa tai kokemusta tutkittavasta asiasta tai heidän tulee edustaa tiettyä ryhmää, joka on tutkimuksen kannalta tärkeä. Tyypillisiä aineistonkeruumenetelmiä laadullisessa tutkimuksessa on haastattelu- sekä havainnointimenetelmät. (Juuti & Puusa 2020, 2.)

4.1 Puolistrukturoitu haastattelu

Haastattelua voidaan pitää tutkijan ja tutkittavan välisenä keskusteluna, jolle tutkija on etukäteen asettanut tavoitteen. Haastattelu tapahtuu tutkijan aloitteesta ja on tutkijan johtama. Haastattelutilanne on kuitenkin vuorovaikutteinen osapuolten vaikuttaessa toisiinsa. Haastattelun keskiössä on pyrkimys saada kerättyä mahdollisimman paljon tietoa ja monipuolinen kuva tutkittavasta aiheesta. Haastattelu on joustava aineistonkeruun metodi, joka on sovitettavissa kuhunkin tutkimukseen parhaiten sopivaksi. (Puusa 2020, 9.)

Haastattelutilanteissa tutkittavalle tulee antaa vapaus kertoa tutkittavasta aiheesta omin sanoin. Haastattelijan tulee valmistautua haastattelutilanteeseen ennalta, sillä haastattelija vaikuttaa omalla olemuksellaan ja kysymysten asettelulla kerättyyn aineistoon. Haastatteluun tulisi pyrkiä luomaan

myös luottamuksellinen ilmapiiri ja huomioida, että erilaiset käsitykset, uskomukset ja arvot vaikuttavat haastateltavien tuottamaan aineistoon sekä tutkijan tapaan tulkita aineistoa ja esittää johtopäätöksiä. Tutkimustuloksia ja tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa onkin syytä kriittisesti arvioida haastattelijan ja tutkijan roolia. (Puusa 2020, 9.)

Haastattelun voi toteuttaa monella eri tavalla kuten kasvokkain, puhelimesta tai sähköisesti. Tutkimushaastatteluja on olemassa montaa eri lajia. Strukturoidussa ja puolistrukturoidussa haastattelussa haastattelukysymykset on etukäteen suunniteltu teoriaviitekehukseen nojaten. Kysymykset muotoillaan ja järjestetään tarkoin ja esitetään kaikissa haastattelussa samoin tavoin ja ennakkoon asetetussa järjestyksessä. Strukturoitu haastattelu eroaa puolistrukturoidusta haastattelusta asettamalla valmiit vastausvaihtoehdot haastattelukysymyksiin, joista haastateltava valitsee omaa mielipidettään parhaiten kuvaavan vastausvaihtoehdon. (Puusa 2020, 9.)

Strukturoidussa haastattelussa haastattelijan ja tutkijan rooli jää mahdollisimman pieneksi haastattelutilanteessa. Puolistrukturoitu haastattelu on strukturoituun haastatteluun verrattuna vapaampi ja mahdollistaa aineistossa ennalta arvaamattomienkin vastauksien mahdollisuuden vastausten ollessa haastateltavien itse sanoittamia. (Puusa 2020, 9.)

4.2 Osallistuva havainnointi

Havainnointi on laadullisen tutkimuksen perusmenetelmä. Havainnointia käyttää tutkijat, jotka ovat suoraan yhteydessä tutkittavaan aiheeseen tai ilmiöön. Havainnointi on autenttinen tutkimusmenetelmä, jossa etuna on mahdollista päästä tutkimaan tilanteita reaaliaikaisesti. Havainnoinnin avulla voidaan tutkia myös pitkäaikaisia prosesseja. (Paalumäki & Vähämäki 2020, 8.)

Havainnointi on kytkettävissä suoraan asiayhteyteen ja tutkijan on mahdollista osoittaa haastatelluissa ilmenneiden asioiden toteutuminen käytännössä. Puhe ja havainto eivät kuitenkaan kumoa toisiaan. Yhtenä havainnoinnin muotona tutkija voi olla osallinen tutkittavassa asiassa, esimerkiksi omalla työpaikalla toteutettavassa tutkimuksessa. Tätä sanotaan osallistuvaksi havainnoimiseksi. (Paalumäki & Vähämäki 2020, 8.)

Havainnoinnin tulee olla luotettavaa. Luotettavuuden todistamiseksi havainnoinnille ja aineiston keruulle tulee luoda suunnitelma. Havainnointia tehtäessä kannattaa pitää päiväkirjaa, johon havainnoinnin aikana tehdyt huomiot kirjataan havainnoinnin yhteydessä tai heti havainnoinnin päätyttyä. Systemaattisesti muistiin kirjatut havainnoinnit auttavat tutkimuksen myöhemmissä vaiheissa, ja aineistoa analysoidessa tulee varmistaa kaiken olennaisen tiedon olevan kirjattuna. Tutkija nostaa havainnoidusta aineistosta esille merkitykselliset asiat tutkitusta aiheesta. Analyysissa hyödynnetään havainnointimuistiinpanoja, joiden analysointiin tutkija voi valita tutkimukselle sopivimman analysointimenetelmän. (Paalumäki & Vähämäki 2020, 8.)

Havainnoinnin laadun varmistamiseksi tutkijan tulee osata tarkastella kriittisesti toimintaansa. Laadun varmistamisen avainasemassa on tutkijan taito reflektoida ja esittää omat ennako-oletuksensa, kuvata toimintaansa ja perustella valintansa. (Paalumäki & Vähämäki 2020, 8.)

4.3 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksessa etsitään näkökulmia, tapoja ja ideoita toteuttaa iltapukugaala entistä paremmin kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tutkimuksen tarkoituksena on esittää käytännönläheisiä tapoja toteuttaa WWF Itämeri Gaala ja sisällyttää kestävän kehityksen ulottuvuudet, ympäristöllinen, taloudellinen sekä sosiokulttuurinen kestävyys osaksi gaalan tuotantoa. Tutkimus toimii tapahtuman kestävän kehityksen toimintasuunnitelman työkaluna. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää myös muiden gaalatapahtumien suunnittelussa sekä toteutuksessa, ja soveltaa muiden samankaltaisten tapahtumien tuotantoihin. Tutkimustulokset esitetään perustuen havainnointiin ja nykyiseen tapaan tuottaa tapahtuma sekä tutkimuksessa kerättyyn aineistoon, haastatteluihin sekä teoriaviitekehukseen.

Tutkimus toteutettiin käyttäen hyväksi laadullisen tutkimuksen keinoista puolistrukturoitua haastattelua sekä osallistuvaa havainnointia. Havainnointia toteutettiin koko harjoittelujakson keston, kuuden kuukauden ajan. Pitkä havainnointijakso mahdollisti gaalan tuotannon havainnoinnin suunnittelusta toteutukseen asti. Havainnoinnista pidettiin päiväkirjaa ja havainnot kirjattiin ylös muistiin.

Haastattelut toteutettiin sähköpostitse lomakkeella (liite 1.). Haastateltaville esitettiin samat, ennalta kirjatut kysymykset sekä pohjustettiin tutkittavana olevaa aihetta ennen haastattelun alkua. Tutkimukseen haastateltiin kestävän kehityksen ammattilaisia sekä tapahtuma-alan toimijoita. Haastattelulomakkeella oli yhteensä 13 kysymystä, joihin haastateltavat saivat vapaasti vastata. Lisäksi kysymysten jälkeen haastateltaville annettiin mahdollisuus vapaasti kertoa aiheesta halutessaan lisää. Haastattelukysymykset luotiin työn teoriaan nojaten sekä tutkimuskysymykseen kohdentuen. Haastattelut toteutettiin sähköpostitse pitkien etäisyyksien ja aikataulujen yhteensovittamisen epäsovpuuden takia. Haastattelut toteutettiin marraskuussa 2024. Tutkimuksessa haastateltiin yhteensä viittä eri henkilöä. Haastattelut valittiin tutkimusmenetelmäksi niiden monipuolisuuden vuoksi. Haastatelluilla aineistonkeruu rajattiin keskittymään opinnäytetyön aiheeseen, mutta puolistrukturoitu haastattelu mahdollisti haastateltavien vapaamuotoisen vastausmahdollisuuden.

Haastatteluihin ei valittu mukaan tapahtuman parissa työskenteleviä henkilöitä, vaan haastateltavat olivat ennalta perehtymättömiä WWF Itämeri Gaalaan. Tämä valinta tehtiin perustuen päätökseen tavoitella neutraalia tutkimusaineistoa, johon ei vaikuta tapahtumasta koetut mielipiteet, kokemukset tai tavoitteet. Tapahtuman nykytila perustuu tapahtumasta tehtyyn havainnointiin ja tutkimustulokset haastattelujen avulla kerättyyn aineistoon sekä teoriaviitekehukseen.

Haastatteluiden avulla selvitettiin kestävän kehityksen tilannetta, keinoja ja tulevaisuuden näkymiä tapahtuma-alalla. Kysymyksillä haettiin haastateltavien näkemyksiä kestävän kehityksen ja gaalatapahtumien yhdistämisestä sekä tapahtuma-alan ja kestävän kehityksen symbioosista. Tutkimustulokset käsitellään anonyymisti, eikä tutkimuksesta käy ilmi haastateltavien henkilöllisyys.

5 HAVAINNOT WWF ITÄMERI GAALASTA

Tämä luku käsittelee WWF Itämeri Gaalan havainnointia ja esittelee tuotannosta tehtyjä havaintoja kestäväan kehitykseen ja toimintaan liittyen.

Vuonna 2024 WWF Itämeri Gaala järjestettiin ensimmäisen kerran ympäristönsuojelun teemaan ni-
voutuen ja tapahtuman tuotannossa otettiin uudella tavalla huomioon ympäristönäkökulma tapahtu-
man suunnittelussa ja toteutuksessa. Tapahtuman tuotannosta vastasi gaalan tuottaja sekä Red
Carpet Festarin yritysjohto. Gaalan ohjelma toteutettiin yhteistyössä Red Carpet Film & Tv:n kanssa.

Gaala järjestettiin Quality Hotel Sveitsissä Hyvinkäällä. Hotel Sveitsi panostaa kestäväan ja vastuul-
liseen matkailuun ja ympäristövastuullisuus näkyy hotellin toiminnassa niin veden kulutuksen vähen-
tämisenä, ruokahävikin pienentämisenä, kierrättämiseen ja jätteiden lajitteluun sitoutumisena sekä
vastuullisia hankintoja tekemällä ja tarjoamalla ympäristöystävällisiä aktiviteetteja. Hotel Sveitsillä on
vuodesta 2019 saakka ollut kansainvälinen majoitus- ja matkailualan Green Key -sertifikaatti ja ho-
tellilla on myös Sustainable Travel Finland -sertifikaatti. Sustainable Travel Finland on Visit Finlandin
kehittämä ja ylläpitämä matkailuelinkeinon yrityksille suunnattu kestävyysohjelma. (Hotel Sveitsi
2024.) Osa tapahtuman vieraista yöpyi tapahtuman jälkeisen yön hotellissa ja osallistui loppuviikon
aikana muihin Red Carpet Festarin tapahtumiin.

Valittu tapahtumapaikka toimi tapahtumassa myös ruoka- ja juomapalvelun järjestäjänä. Gaalassa
tarjoiltava kolmen ruokalajin illallisen menu oli luotu planetaariseen ruokavalioon perustuen. Plane-
taarinen ruokavalio on tiedeperustainen globaali ruokajärjestelmä, jota noudattamalla voitaisiin taata
terveellisen ruoan riittävyys koko maailman väestölle. Ruokavalio huomioi ihmisen hyvinvoinnin ja
kansalliset ravitsemussuosituksot, ympäristön kannalta kestävämmän ruokatuotannon sekä hävikin
minimoimisen. (Rantanen 2023.) Ilmastonmuutos heikentää maatalouden tuottavuutta sekä köyhdyt-
tää maaperää samalla kuin väestön määrä kasvaa ja lisää ruoan kysyntää. Länsimaalainen, run-
saasti lihaa sisältävä ruokavalio ja sen yleistymisen kasvattaa tätä ennestään. Siinä missä juuresten
tuottaminen vaatii vain alle neliömetrin jokaista tuotettua tuhatta kilokaloria kohden, vaatii vastaavan
määrän tuottaminen naudanlihalla yli 120 kertaisen maa-alueen. Elintarviketuotannossa eläinperäis-
ten elintarvikkeiden osuus koko maailman kasvihuonepäästöistä on noin 14,5 prosenttia ja siitäkin
yksi kolmasosa aiheutuu pelkästään naudanlihan ja maitotuotteiden tuotannosta. (Lindholm 2024,
103–105.) Gaalan ajoituksessa elokuun lopulle kotimainen satokausi on parhaimmillaan ja lähellä tuo-
tettuja vihanneksia on saatavilla runsaasti (Satokausi 2023).

Hotellin ravintola huomioi ruokahävikin minimoimisen tapahtumaviikolla pyrkimällä myymään sa-
mana päivänä järjestettäviin muihin yksityistilaisuuksiin gaalan illallismenuun annoksia ja komponent-
teja, jotta kaikki tilattu ja valmistettu ruoka saataisiin käytettyä mahdollisimman tarkoin. Gaalan vie-
raat ilmoittivat etukäteen mahdolliset erityisruokavaliot ja allergiat, jotta ravintolan henkilökunta pys-
tyi valmistamaan kaikille soveltuvat ruoka-annokset ja siten vähentämään ruokahävikkiä. Illallinen
tarjoiltiin annosruokina, joten buffet-ruokailusta aiheutuva hävikki onnistuttiin välttämään. Menu ja
ruoka-annokset olivat suunniteltu ammattilaisten toimesta ja annoskoot oli suunniteltu tarkoin hävikin
välttämiseksi. Ruokahävikkiä pyrittiin vähentämään hyödyntämällä illallismenua varten tilatut raaka-
aineet mahdollisimman tarkoin, ja esimerkiksi tarjotun kuhan ruodot hyödynnettiin pääruoan liemien
valmistuksessa.

Tapahtumapaikalla oli tapahtumaa varten valmiiksi tarvittava infra. Gaalan illallispöytien kattamiseen käytettiin hotellin kankaisia pöytäliinoja ja serviettejä, jotka pestään ja käytetään uudelleen pesun jälkeen. Astiat ja aterimet olivat hotellin omia eikä tarvetta vuokrata tai hankkia kattauksia varten uusia hankintoja ollut. Illallissali kalustettiin hotellin jo olemassa olevilla kalusteilla, eikä juhlasaliin tarvinnut rakentaa kuin pieni lava tunnustuksien jakoja ja juontoja varten. Lainatulla kalustolla rakennettiin lavojen taakse taustarakenteet ja suoraan lähetykseen tarvittava kamerakalusto oli Hyria-ammattikoulun. Hyria oli yksi tapahtuman yhteistyökumppaneista ja koulun opiskelijat pääsivät osallistumaan tapahtuman toteutukseen osana koulutustaan. Media-alan opiskelijat toteuttivat gaalan suoran lähetyksen kuvauksen, logistiikan opiskelijat tapahtuman logistiikan, sekä ravitsemus- ja matkailualan opiskelijat pääsivät osallistumaan gaalailllisen tekoon. Myös osa Gaalan somistuksista tehtiin yhteistyössä Hyrian opiskelijoiden kanssa.

Gaalaan ja Red Carpet Festarin teemaan kuuluu nimensä mukaisesti punainen matto. Punainen matto johdatteli gaalavieraat hotellin sisäänkäynniltä kuvausseinälle ja sieltä illallissaliin. Punaista, pestävää ja uudelleen käytettävää mattoa vuokrattiin ulkotiloihin sekä osaan sisätiloista. Muu tapahtuman matotus tehtiin kertakäyttöisellä messumatolla. Punaisen maton kuvausseinän rakenteet ovat olleet käytössä jo useasti ja näihin tilataan vuosittain uudet, ajankohtaiset kankaat. Kuvausseinältä löytyvät Red Carpet -matot ovat yrityksen omia, ja näitä käytetään monessa muussakin Red Carpet Festarin tapahtumassa. Kuvausvalot vuokrattiin, sekä myös tapahtumassa käytetyt kulunohjaustolpat ja muut somistusvalot. Näiden vuokraus oli koko loppuviikolle ja niitä käytettiin gaalan lisäksi loppuviikon muissa tapahtumissa kuten Konserteissa. Myös tekniseen tuotantoon tarvittava kalustus, laitteet ja välineet vuokrattiin.

Hyrian opiskelijoiden suunnittelemat ja valmistamat somisteet tehtiin myös kierrätys- ja ympäristönäkökulma mielessä ja myös näitä käytettiin muissa tapahtumissa. Somisteissa hyödynnettiin jo olemassa olevia elementtejä. Illallispöytien somisteiksi hankittiin paristoilla toimivat koristevalot, jotka ovat monikäyttöiset sekä pitkäikäiset. Pöytiä somisti paikallisesta kukkakaupasta hankitut kukkaasetelmat, joita käytettiin myös perjantaina ja lauantaina juhlintavissa Konserteissa. Illallispöytiin tilattiin painetut pahvikartiot pöytänumeroita sekä illallismenua ja gaalaohjelmaa varten. Pöytiin ohjaus tapahtui gaalan hostien opastuksella sekä hotellin siirrettäviltä näyttöiltä, jolloin erillisiä pöytäkarttoja ei tarvinnut teettää.

Gaalan kutsuprosessi hoidettiin täysin sähköisesti. Kutsujen lähettäminen ja tapahtumaan ilmoittautuminen tapahtui toiminnanohjausjärjestelmän kautta, johon saatiin helposti koottua tarvittava tieto tapahtumaan osallistuvista vieraista. Järjestelmä toimi vieraita vastaanottaessa tablettitietokoneilla. Sillanaukee (2018, 155–156, 159–160) esittää, että paperia voi monella tavalla käyttää uudelleen ja se onkin pääsääntöisesti kierrätettävää. Paperin kulutusta on kuitenkin helppo karsia digitaalisilla ja sähköisillä ratkaisuilla, kuitenkin laitteiden valmistuksesta ja niiden käytöstä aiheutuvaa hiilijalanjälkeä ei tule unohtaa. Tablettitietokoneiden ja Red Carpetin tehokkaiden sähköisten järjestelmien avulla tapahtuma onnistuttiinkin järjestämään henkilökunnan puolesta täysin paperittomasti. Tablettitietokoneiden käyttö vieraita vastaanottaessa ja ohjatessa nopeutti henkilökunnan toimintaa ja näyttötyy siistiltä tavalta hoitaa työtehtäviä epäsiistien paperinippujen sijasta.

Gaalan toteutuksessa ja suunnittelussa käytettiin aiempien vuosien gaalojen tarvikkeita sekä niistä kertynyttä kokemusta ja tietoa sekä taitoa hyväksi. Red Carpet Festarin varaston tarvikkeita käytet-

tiin mahdollisimman tarkoin hyödyksi ja ne varastoitiin uudelleen tapahtuman jälkeen seuraavia tapahtumia varten. Tapahtumaa varten tehdyissä hankinnoissa kiinnitettiin huomiota kestäväan kehitykseen ja tapahtumasta jätettiin pois edellisistä vuosista poiketen tunnustusten jaossa tunnustusten saajille annettavat, muovista valmistetut tunnustuskiekot. Sillanaukeen (2018, 35, 38) mukaan muovia on hyvä välttää materiaaleja valitessa, sillä muovi on materiaalina yksi suurimmista ihmisen aiheuttamista jäteongelmista. Muovi ei maadu ja sen hajoaminen kestää vähintään satoja vuosia. Hajottuaankin muovi vain hapertuu pieniksi hiukkasiksi, jotka leviävät luontoon ja sitä kautta globaaliin ekosysteemiin. Vesistöissä ne imevät itseensä ympäristömyrkyjä ja päätyvät juomavesiin, merisuolaan ja kaloihin, ja niiden kautta ihmisten elimistöihin. Vuonna 2050 ennustetaan meristä löytyvän enemmän muovijätettä kuin kaloja.

Tapahtumasta aiheutuneet jätteet kierrätettiin hotellin jätteenkierrätysjärjestelmän kautta. Tapahtumasta aiheutui paljon pakkausmateriaalia, jota pyrittiin käyttämään uudelleen mahdollisimman tarkasti. Esimerkiksi tunnustuksen saajille jaettava kipsinen patsas pakattiin tunnustuksien saajille gaalan jälkeen kuljetusta varten samaan kuplamuoviin, jossa se oli alun perin lähetettykin. Pahvi ja muovilaatikat käytettiin uudelleen tavaroiden pakkaamiseen sekä varastoimiseen.

Gaalassa esiintyville artisteille järjestettiin pukuhuoneisiin vesipulloja, virvokkeita ja naposteltavaa. Pukuhuoneissa ei ollut käytettävissä jääkaappeja, joten kylmässä säilytettävät tuotteet asetettiin tarjolle jääastioihin. Artistien, henkilökunnan ja tapahtumassa työskentelevien opiskelijoiden ruokailu järjestettiin yhtäaikaaisesti gaalanohjelman päätyttyä buffet-ruokailuna.

Gaalan ohjelman päätyttyä tapahtuman jatkot alkoivat gaalasalini viereisessä ravintolassa. Ravintolaan pääsi kulkemaan suoraan sisäkautta eikä ollut tarvetta järjestää kuljetuksia tapahtuman jälkeen jatkopaikalle. Vieraiden siirryttyä jatkoille pääsi henkilökunta aloittamaan gaalasalini siivoamisen ja purkamisen. Tavarat siirrettiin täysiksi pakatuilla kuorma- ja pakettiautoilla hotellilta seuraavana päivänä Hyvinkään keskustaan Konserttien tapahtumapaikalle varastoitavaksi tai uudelleen käytettäväksi loppuviikon tapahtumissa.

Hotel Sveitsi sijaitsee Hyvinkään keskustasta kahden kilometrin päästä ja matka rautatieasemalta autolla kestää noin viisi minuuttia. Kulkeminen suoraan junalla tapahtumapaikalle iltapuvussa ilman autolla kuljettavaa matkaa ei siis oikein tule kyseeseen. Hyvinkään keskustan alueelta kulkee hotellille linja-autoja, mutta tapahtuman luonteen huomioidessa taksi kulkemisvaihtoehdoista jää monen vieraan valinnaksi. Red Carpet Festari suosittelee vierailleen kimpakyytien järjestämistä, mikäli sopivaa julkisen liikenteen vaihtoehtoa ei löydy. Hotellilta löytyy paljon pysäköintipaikkoja sekä mahdollisuus sähköauton lataukseen.

Helsingistä saapuville vieraille oli järjestetty veloituksetta yhteiskuljetus, johon halukkaat saivat ilmoittautua ja varata paikan. Bussi lähti Kiasmalta ja toi vieraat suoraan tapahtumapaikan ovelle. Paluukuljetukset oli järjestetty takaisin Helsinkiin heti ohjelman jälkeen sekä toinen paluukyyti gaalan jatkosten päätyttyä. Yhteiskuljetukset olivat suosittuja, ja menomatkan kuljetus sekä ensimmäinen paluumatka olivat lähes täynnä. Toinen paluumatkan bussi ei ollut yhtä suosittu, eikä kaikki kuljetukseen ilmoittautuneet henkilöt saapuneet valitsemaansa kuljetukseen. Galaan järjestettiin myös kuljetuksia henkilö- sekä tila-autoilla ja muutamia vieraita kuljetettiin tapahtumaan Helsingistä sekä Hyvinkään lähialueelta.

WWF Itämeri Gaala toteutettiin yhteistyössä monen eri toimijan ja kumppanin kanssa, joista moni oli paikallisia yrityksiä. Paikalliset seurat sekä vapaaehtoiset henkilöt osallistuvat tapahtuman toteutukseen työskentelemällä tapahtumassa. Red Carpet Festari on yksi Hyvinkään suurimmista tapahtumista ja tapahtuman merkittävyys korostui etenkin tänä vuonna Suomen suurimman rockfestivaalin, Rockfestin siirtyessä Hyvinkäältä Turkuun. Rockfest on järjestetty viimeksi vuonna 2023 Hyvinkäällä ja keräsi yhteensä noin 50 000 kävijää. (Rockfest 2024.) Red Carpet Festari tekee yhteistyötä Hyvinkään kaupungin kanssa, ja he ovat yhdessä rakentaneet kaupungin imagoa (Red Carpet Festari n.d.). Festari työllistää paikallisten talkoolaisten ja vapaaehtoisten lisäksi osa-aikaisesti, suoraan sekä välillisesti useita kymmeniä työntekijöitä.

Red Carpet Festarilla on vuodesta 2022 saakka ollut Ekokompassi-sertifikaatti. Festarin on sertifikaatin myötä sitoutunut tuottamaan tapahtumia ekologisesti kestävästi tavoitteenaan toteuttaa tapahtuma vuodesta toiseen entistä kestävämmiin. Lisäksi festari sitoutunut noudattamaan YK:n turvallisemman tilan periaatteita ja pyrkii luomaan tapahtumistaan paremmin saavutettavia. Tapahtumaan on nimetty myös häirintäyhdyshenkilö. Festari huolehtii tapahtuman turvallisuudesta ja valitsee tapahtumiinsa kestäviä ruoka- ja juomavaihtoehtoja, lähiruokaa ja -tuotteita sekä kasvis- ja vegeaanivaihtoehtoja. Festari panostaa yhteistyöhön paikallisen yhteisön kanssa, viestii avoimesti vastuullisuustoimistaan, kannustaa kävijöitään vastuulliseen ja kestävään toimintaan ja valintoihin sekä haluaa sitouttaa yhteistyökumppanit, alihankkijat ja festarin henkilökunnan arvoihinsa. (Red Carpet Festari 2023.) Vuoteen 2025 mennessä Festarin tavoitteena on sitouttaa kaikki sen yhteistyökumppanit ja toiminnassa mukana olevat toimijat mukaan ympäristökestävyyden tukemiseen. Festarin arvoihin kuuluu olla oivaltava tarjoten uusia innovatiivisia tapoja tuottaa yleisölleen elämyksiä ja unohtumattomia kokemuksia. Festari on yllättävä, eikä pelkää haastaa totuttuja tapoja. Arvoihin kuuluu olla välittävä, ja festari huomioi toiminnassaan ekologisuuden ja ympäristönäkökulman sekä panostaa yleisönsä hyvinvointiin ja turvallisuuteen. (Red Carpet Festari n.d.)

WWF Itämeri Gaala ottaa hyvin kestävän kehityksen ympäristönäkökulman huomioon, ja esimerkiksi ruokatuotteesta ja kuljetuksista aiheutuvat päästöt sekä somistuksien uudelleenkäytettävyys on otettu huomioon tapahtumaa suunniteltaessa ja monet hankinnoista on korvattu tavaroiden ja palvelujen vuokraamisella. Tapahtuma vaikuttaa alueensa talouteen positiivisesti lisäämällä turismia ja toimii laajasti yhteistyössä paikallisten toimijoiden, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Gaala tukee paikallista kulttuuria ja nostaa hyvinkääläistä osaamista parrasvaloihin. Tapahtuma lisää kävijöidensä ympäristötietoisuutta ja toimi tärkeän ympäristönsuojelullisen hankkeen jalustana. Gaala on uniikki tapahtuma, joka luo yhteisöllisyyttä. Tapahtuma on esteetön ja helposti saavutettavissa. Gaala striimataan suorana lähetyksenä ISTV:een, jolloin tapahtumaa pääsee seuraamaan ilmaiseksi esimerkiksi kotoa käsin.

6 HAASTATTELUJEN TULOKSET

Tutkimukseen saatiin hyvin vastauksia ja sen toteuttaminen onnistui moitteettomasti. Vaikka haastateltavat henkilöt olivat kaikki erilaisista lähtökohdista, nousi tutkimuksessa esille monesti samankaltaisia aiheita. Kestävää kehitystä pidetään tapahtuma-alalle tärkeänä ja ajankohtaisena teemana. Tapahtumat ja kestävä kehitys elävät symbioosissa ja auttavat toisiaan kehittymään. Kestävyyden todetaan tutkimusaineistossa olevan gaalatapahtumia edistävä teema, ja niiden yhteistyössä olevan mahdollisuus toimia viestinvälittäjänä laajalle yleisölle.

Haastatteluissa todettiin kestävän kehityksen olevan näkyvä elementti tapahtumissa käytännössä, mutta myös tapahtumien medianäkyvyydessä. Jo vuosia tapahtumat ovat panostaneet toiminnassaan etenkin ympäristönäkökulman mukaan ottamiseen. Yksi tapahtumien näkyvimmistä kestävän kehityksen keinoista on kierrätyksen ja jätteiden käsittelyn sekä kuljetuksien huomioiminen. Monelle tapahtumakävijälle, etenkin festivaaliyleisölle tölkkien panttijärjestelmä on tullut tutuksi jo usean vuoden ajan. Myös sosiaalisen näkökulman huomioiminen on noussut kestävien ympäristöratkaisujen rinnalle tapahtumissa viime vuosien aikana. Esteettömyyttä, saavutettavuutta ja tapahtumien vastuullisuutta on korostettu tapahtumien markkinoinnissa ja toteutuksessa, ja ne vaikuttavat olevan näkyvä ja kasvava trendi tapahtumien parissa. Tapahtuma-alan sosiaalisia vaikutuksia tuodaan esille tunnetuilla henkilöillä edustaen erilaisia kulttuureja ja etnisyyksiä.

Tärkeimpinä keinoina negatiivisten ympäristövaikutusten välttämiseksi tutkimuksen tuloksissa mainitaan tapahtumapaikan valinta. Oikealla tapahtumapaikalla voidaan minimoida ympäristölle aiheutuvat vahingot ja helpottaa yksityisautoilun vähentämistä. Yksityisliikenteen käyttöä tulisi pyrkiä vähentämään ja järjestää tapahtumaan ympäristöystävällisemmät kuljetukset. Myös jätehuollon hallinta on yksi tärkeimmistä tapahtumien ympäristökeinoista, sillä tapahtumien aiheuttama suuri kulutuspiikki aiheuttaa mukanaan myös jätettä. Ympäristövaikutusten minimoimiseksi tapahtumat voivat toiminnassaan myös panostaa energiatehokkuuteen sekä vastuullisiin valintoihin. Erityisesti tapahtumat voisivat toiminnassaan huomioida energian kulutuksen, pyrkiä minimoimaan sen ja valita uusiutuvilla energialähteillä tuotettua energiaa. Tapahtumasta aiheutuneet päästöt voidaan kompensoida. Tarkoin harkituilla valinnoilla ja hankinnoilla voidaan vaikuttaa tapahtuman ympäristölle aiheutuvaan kuormitukseen. Yhteistyökumppanit voivat auttaa ympäristöstrategioiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Haastatteluissa tapahtumien tärkeimpänä asiana sosiaalisen ja kulttuurisen kestäväyyden edistämiseksi nousee esille paikallisuuden tukeminen, erityisesti lähipalveluntarjoajien ja tuotteiden valitseminen ja paikallisten työllistäminen. Paikallista kulttuuria ja yhteisöllisyyttä voidaan tukea ja kulttuurista tietoa välittää eteenpäin tapahtumien avulla. Tapahtumat voivat tarjota esiintymisalustan paikallisen kulttuurin, osaamisen tai taidonnäytteiden esittämistä varten. Tärkeää on myös yhdenvertaisuuden edistäminen ja toteutumisen varmistaminen.

Suuremmilla tapahtuma-alan toimijoilla todetaan kestävän kehityksen osa-alueiden olevan pitkälti hallinnassa. Viherpesu paljastuu helposti, mutta siitä aiheutuvasta negatiivisesta mainehaitasta ei pääse eroon yhtä nopeasti. Tapahtuma-alan keskeinen kilpailu on kovaa ja kestävän kehityksen huomioiminen tapahtumassa hyödyttää tapahtumia. Tapahtumien yleisössä on jatkuvasti entistäkin tietoisempia kuluttajia ja he huomioivat valinnoissaan myös kestäväyyden. Haasteena tapahtumien

kestävän kehityksen edistämiseksi ja toteutukselle on budjettien pieni koko. Erityisesti erilaiset ympäristöratkaisut vaativat huomattavia investointeja. Monia tapahtumia järjestetään vai kerran vuodessa, jolloin paine saada tapahtumalle positiivinen liikevaihto on kova. Tällöin useita kuluja on karsittava ja on keskityttävä rahavirran tuottamiseen kestävyiden jäädessä sivurooliin. Taloudellinen kestävyys vaatii siis tapahtumalta toteutuakseen onnistunutta budjetointia ja talouden suunnittelua.

Kestävä kehitys toimii tapahtuma-alan mahdollistajana. Tietoisuus kestävästä kehityksestä ja sen merkityksestä kasvaa jatkuvasti. Kestävyys toimii tapahtuman valttikorttina ja tapahtuman innovaatiot, uudet tavat toimia ja näyttää osaamisensa luovat positiivista näkyvyyttä tapahtumalle. Kestävä kehityksen mukainen toiminta on kannattavaa ja siihen kannattaa investoida niin taloudellisesti kuin ajallisestikin. Kestävyys on maailmanlaajuinen megatrendi ja näkyy monilla muillakin aloilla kuin vain tapahtumissa. Taloustilanteen heikentyessä ihmiset kyseenalaistavat omat kulutustottumuksensa eikä isoilla kulutusjuhilla ole enää jalansijaa. Tapahtumien tulee tuottaa arvoa sen kävijöille ja yhteistyökumppaneille.

Tutkimuksen tuloksissa todetaan kestävä kehitys olevan välttämättömyys tapahtuma-alalle. Kestävä kehitys takaa tapahtuma-alan tulevaisuuden. Kestävä kehitys auttaa yrityksen brändimielikuvan rakentamisessa ja tuo taloudellista hyötyä. Ympäristöystävälliset ratkaisut voivat edesauttaa positiivisen liikevaihdon syntymisessä. Gaalatapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa voisi huomioida esimerkiksi juhla-asujen kestävyiden. Viimeisimmän muotiluomuksen sijaan valittu kierrätetty tai kierrätysmateriaaleista valmistettu puku toisi tapahtumaan kestävyiden selvemmin näkyville. Useasti tämän kaltaisilla asuilla on myös tarina kerrottavanaan, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi tapahtuman markkinoinnissa. Gaalatapahtuman ruokailun järjestämisessä tulisi huomioida paikallisuus ja lähituotteet sekä sen tulisi painottua kasvisruokavalioon. Hävikin minimoimiseen tulisi toiminnassa pyrkiä jo suunnittelusta lähtien. Tapahtumien tarjoiluihin voidaan luoda ihmisiä inspiroivia, kestäviä innovaatioita.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että gaalatapahtumien ja kestävyiden välillä seisovana esteenä voi ajoittain toimia ihmisten vääränkaltaiset ajatusmallit kestävästä kehityksestä. Kestävä kehitys ei kuitenkaan tarkoita modernista elämäntavasta luopumista, vaan lähinnä kulutustottumusten ja -valintojen muuttamista. Useasti kestävään kehitykseen liittyy uskomus, jonka mukaan se tuo mukanaan vain haasteita ja vaikeampia toimintaprosesseja. Muutosvastaisuus ja vanhoista käytänteistä eroon pääseminen saattaa hidastaa kehityskulkua. Gaalatapahtumat voivat kuitenkin olla oiva tapa osoittaa iltapukujuhlan ja kestävä kehityksen yhteensopivuuden.

Taloudellisuuden tavoittelu useasti saattaa asettua etenkin sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyiden edelle. Kaikki kestävyiden osa-alueet tulisi huomioida tasavertaisesti tapahtuman toiminnassa ajamatta tiettyjä tavoitteita muiden edelle. Erityisesti suurempikokoisissa tapahtumissa esimerkiksi kulttuurinen kestävyys jää helposti taka-alalle. Kestävä kehitystä ohjaileva lainsäädäntö ja säädökset asettavat haasteita ja vaikuttavat yritysten asenteisiin ottaa osaa kestävään kehitykseen. Suomen byrokraattinen säätely ei aina edesauta tai aja kestävä kehityksen etuja. Myös resurssien ja tiedon puute saattaa estää kestävä kehityksen huomioimista tapahtumatuotannossa.

Haastatteluissa todettiin gaalatapahtumilla olevan suuri merkitys ja mahdollisuus toimia kestävä kehityksen viestinviejänä. Uusia ratkaisuja kehitetään jatkuvasti ja kestävästä kehityksestä voisi kehittyä jopa kansainvälisiä vientituotteita. Tapahtumilla on suuri vastuu ja niiden välittämään viestiin

tulee kiinnittää huomiota. Tapahtuman kehittämiseksi vain taivas on rajana. Tapahtumat voivat kehittää mainettaan ja imagoaan ottamalla osaa kestävään kehitykseen. Yhteistyöstä paikallisten yhteisöjen ja yritysten kanssa voi kummuta monia uusia mahdollisuuksia ja ratkaisuja. Tuotannon kehittäminen vaatii kuitenkin tapahtumaorganisaatiolta riittävää tahtotilaa kehittää toimintaansa haluttuun suuntaan. Toimintastrategia on jalkautettava myös tapahtuman henkilökunnalle, jotta oikeanlaisia valintoja ja tekoja osataan tehdä niin tapahtumaa suunniteltaessa kuin tarjoilijan roolissa gaalailallisella.

Kestävän kehityksen sanomalla on toisinaan ikävä ja synkkää tulevaisuutta maalaava sävy. Moni on haudannut toivon muutoksesta parempaan eikä koe omilla valinnoilla olevan merkitystä ilmastonmuutoksen kehitykseen. Tapahtumat voivat kuitenkin toimia työkaluna tämänkaltaisten ajatusmallien kehittämisessä. Gaala, jossa yhdistyy kimmallisuus sekä kestävä kehitys on oiva tapa viestiä toivottua tarinaa eteenpäin. Gaalatapahtumien tunnettuus ja julkisuusprofiili tekevät gaaloista merkittäviä ja laajasti seurattuja tapahtumia, joiden avulla toivottu viesti voi levitä laajastikin. Gaalojen televisiointi auttaa ennemminkin viestin välittämisessä. On tärkeää huomioida viestin kulkeminen ennen tapahtumaa ja sen aikana, mutta myös sen ulkopuolella.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa tapahtuma-alaa sekä kestävästä kehitystä ja niiden keskinäistä tilannetta. Työn keskiössä on gaalatapahtumat, ja työssä esitetään kestävien tapahtumien nykytilaa, tulevaisuuden mahdollisuuksia ja etsitään käytännönläheisiä tapoja tuottaa gaalatapahtumia kestävässä kehityksessä mukaisesti. Työ pohjautuu WWF Itämeri Gaalaan, vuosittain järjestettävään elokuva-alan gaalatapahtumaan, joka järjestettiin ensimmäistä kertaa vuonna 2024 yhteistyössä WWF Suomen kanssa. Gaalassa yhdistyy uniikilla tavalla vastuullinen varainkeruu ja punaisen maton tähtiloisto. Opinnäytetyön avulla etsittiin tapoja toteuttaa tapahtuma teemansa mukaisesti kehittyäkseen entistäkin kestävämmäksi tapahtumaksi. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii WWF Itämeri Gaalan järjestäjä, Red Carpet Festari.

Opinnäytetyön johtopäätökset esitetään työn teoriakehykseen sekä laadullisella tutkimuksella, haastattelemalla ja havainnoimalla kerättyyn tutkimusaineistoon. Työtä varten toteutettuun haastatteluun valittiin kestävässä kehityksessä ammattilaisia sekä tapahtuma-alan toimijoita. Havainnointi perustuu Red Carpet Festarilla suoritettujen harjoittelujakson aikana tehtyyn osallistuvaan havainnointiin.

Minimoidakseen tapahtumasta aiheutuvat negatiiviset ympäristövaikutukset, tulee tapahtumajärjestäjän kiinnittää huomiota kaikkiin kestävässä kehityksessä osa-alueisiin. Tapahtumapaikan valinnalla on suuri vaikutus tapahtuman ekologisuuteen. Tapahtumapaikan sijaitessa hyvien julkisen liikenteen kulkuyhteyksien läheisyydessä, vähentää se tapahtuman kävijöiden matkustamisesta aiheutuvia päästöjä. Myös majoituspaikkojen ja muiden palveluiden läheinen sijainti vaikuttaa kävijöiden liikkumiseen. Erityisesti ulkotapahtumissa tapahtuma-alueen maaperän ja kasvuston suojeleminen tulisi ottaa huomioon ja suojeltavat alueet rajattava pois kävijöiden saavutettavista. Mahdolliset tapahtumasta aiheutuneet haitat tulee korjata.

Tapahtumapaikan energiatehokkuus tulee varmistaa. Tapahtumassa tulee käyttää kestävästi tuotettua sähköä, kuten aurinko- tai tuulivoimaa ja varmistaa, että mahdolliset lisävirtalähteet kuten generaattorit toimivat biopolttoaineilla. Energiankäyttöä tulee minimoida ja sammuttaa käytöstä turhat laitteet ja valaistus sekä valita käyttöön energiatehokkaita laitteita ja valaisimia. Tapahtuman yleisöä voisi esimerkiksi osallistaa mukaan tapahtumassa tarvittavan energian tuotantoon vaikkapa wc:lle johdettavan käytävän varteen rakennettavalla interaktiivisella pelillä tai visailulla.

Gaalaa järjestetyt yhteiskuljetukset pienentävät tapahtuman aiheuttamaa yksityisautoilua. Kuljetusten paremmalla aikatauluttamisella voisi gaalaa saapuvan yleisön saada valitsemaan yksityisauton sijasta yhteiskuljetuksen. Tapahtumapaikan sijainnin ja luonteen huomioon ottaessa tapahtumaan saapuminen muilla julkisella liikenteellä, saati jalan on epätodennäköistä. Kuljetuksen järjestäminen Hyvinkään rautatieasemalta gaalan tapahtumapaikalle junalla paikanpäälle saapuneille tuskin kuitenkaan kannustaa iltapukuun sonnustautuneita vieraita valitsemaan julkisen liikenteen. Kannustimena yhteiskuljetusten valitsemiseen voisi tuoda autoparkkipaikkojen maksullisuus. Pysäköintimaksun voi esimerkiksi porrastaa kannustamaan kimpakyytien suosimiseen.

Gaala järjestetään kerran vuodessa ja tapahtuman kertaluontoisuus hankaloittaa kestävässä kehityksessä edistämistä tapahtumassa. Toisin kuin esimerkiksi vuoden ympäri toimivat tapahtumapaikat, ei gaala voi toiminnassaan huomioida ympärivuotisia, aktiivisesti toimintaa vaativia toimintoja, kuten oman kasvipuutarhan ylläpitämistä. Gaala voisi kuitenkin tutkia tapahtumasta aiheutuvat hiilidioksidit-

päästöt ja sitoutua kompensoimaan ne. Hiilidioksidipäästöjä voidaan kompensoida ilmastoteoilla kuten hiilinielun ylläpitämisellä ja kasvattamisella. Hiilinieluna toimivat metsät sitovat itseensä tapahtumista aiheutuvat hiilidioksidipäästöt. Myös tapahtuman energian käyttöä tulisi tutkia ja seurata sekä pyrkiä minimoimaan energiankulutus.

Tapahtumapaikan olemassa olevaa infraa tulisi hyödyntää mahdollisimman tarkoin, jotta tarvikkeiden vuokraaminen ja kuljettaminen tapahtumapaikalle voidaan minimoida. Tapahtuman logistiikka tulisi suunnitella siten, että tapahtumaan järjestettäisiin mahdollisimman vähän kuljetuksia ja saapuvat ja lähtevät kuljetukset suunniteltaisiin mahdollisimman taloudellisesti, täysiä kuljetuskapasiteetteja ja kuljetusreittejä hyödyntäen. Myös lähialueen toimijoita tulisi suosia kuljetusmatkojen vähentämiseksi. Esimerkiksi juuri tarvikkeiden hankkiminen, lainaaminen tai vuokraaminen paikallisilta toimijoilta pienentää tapahtumaa varten tehtävien ajojen määrää. Kuljetuskaluston ympäristöystävällisyyteen ja vähäpäästöisyyteen tulisi kiinnittää huomiota.

Tapahtumaa varten tehtäviä hankintoja tulee harkita tarkoin. Kun vuokraaminen tai lainaaminen ei ole mahdollista ja uusia hankintoja on tehtävä, tulee valinnoissa huomioida uuden tarvikkeen elinkaari. Monikäyttöiset, kestävät, helposti ylläpidettävät, huollettavat ja säilytettävät sekä uusiokäyttöön soveltuvat hankinnat ovat kestävämpiä kuin kertaluontoisesti tapahtumassa käytetyt hankinnat. Myös hankittavan tarvikkeen hiilijalanjälkeen tulisi perehtyä. Materiaalien tulisi olla ympäristöystävällisiä, kestävästi tuotettuja ja helposti kierrätettäviä. Muovin käyttöä ja pakkausmateriaalien määrää tulee karsia, myöskään tapahtumissa jaettavat ilmaislahjat tai näytteet eivät aina aja kestävästi kehitystä. Helposti unohtuu, että valmiin tuotteen valmistukseen on käytetty energiaa kuten sähköä ja vettä. Kierrätetyt vaihtoehdot voivat monessa tilanteessa toimia yhtä hyvin kuin uusina hankitut. Palveluntarjoajia, alihankkijoita ja yhteistyökumppaneita valitessa tulisi huomioida heidän ympäristötyönsä. Erilaiset ympäristömerkit ja -sertifikaatit, kuten Ekokompassi voivat ohjata myös kestävien valintojen pariin. Hankintaketjujen tulee olla kestäviä ja läpinäkyviä tuoden taloudellista hyötyä Suomeen ja edistäen palkallista työtä.

Tapahtuma-alan verkostot voivat toimia apuna sopivien toimijoiden tai hankintojen parissa. Tapahtumajärjestäjät voivat auttaa toisiaan ja lainata tai vuokrata omasta varastostaan löytyviä tarvikkeita, ohjata sopivan alihankkijan pariin tai jakaa tietoa ja taitoa. Tapahtumista ylijääneet tavarat tai tapahtumalle tarpeettomat tuotteet voivat olla kollegan tapahtuman pelastus. Ylimääräisiä tavaroita voi pelastaa kaatopaikalta myymällä niitä esimerkiksi kirpputoreilla, kirpputorisovelluksissa tai lahjoittaa hyväntekeväisyyteen.

Messumaton tilalle löytyy kestävämpiäkin vaihtoehtoja. Mattoja vuokraavia palveluja on useampia, ja niiden joukosta varmasti löytyy sopiva tuote ja palvelu kertakäyttöisen messumaton tilalle. Myös messumattojen kierrättämiseen on erikoistunut palveluntarjoaja, joka vastaanottaa sekä jälleenmyydyt käytettyjä ja ylijääneitä messumattoja. Käytettyjä messumattoja, jotka eivät enää ole täysin virheettömiä voidaan käyttää hyödyksi esimerkiksi rakennustyömailla pintojen ja maaperän suojaamiseen valumilta. Messumattoa voi uusiokäyttää käsitoissa ja askartelussa esimerkiksi kassien ja lompakoiden valmistukseen. (Suomen messukierrätys n.d.) Messumatto vaatii asennukseen teippiä, ja kulutuksen lisääntymisen lisäksi saattaa asennustapa vaikeuttaa tapahtuman jälkeistä siivousta.

Gaalasalia koristavia kukkia suunniteltaessa tulisi kestävä kehitys ottaa huomioon. Vaikka tekemällä yhteistyötä paikallisen kukkakaupan kanssa tapahtuma tukee taloudellista kestävyttä, valtaosa leikkokukista tuodaan Suomeen ulkomailta, joissa niiden viljelyyn saattaa liittyä kastelun ja maankäytön ongelmia, kemikaali- tai hyönteismyrkkyongelmia sekä epäeettisiä työskentelyn olosuhteita. Myös kasvihuonekasvattaminen aiheuttaa negatiivisia ympäristövaikutuksia. Kukista aiheutuu suuria määriä hävikkiä kukkien kuihtuessa ja jäädessä kukkakauppojen hyllyille. Varsinkin Suomen eteläosasta löytyy kuitenkin avomaalla kasvatettuja leikkokukkia, joiden kasvukausi on parhaillaan juuri loppukesästä. Gaala käyttää hankkimansa kukat omissa tuotannoissaan mahdollisimman tarkoin, mutta niiden elinkaarta voisi jatkaa vieläkin pidemmälle lahjoittamalla kukat tapahtuman jälkeen esimerkiksi paikalliselle sairaalalle, terveyskeskuksiin tai hoitolaitoksiin piristämään asukkaiden sekä työntekijöiden elämää. Kukkien hävikin torjuntaa ja elinkaaren pidentämistä varten on erikoistunut Flowe-Rescue-järjestö, joka lahjoittaa kukat eteenpäin hyväntekeväisyysjärjestöille ja vanhuksille. Kukkien kierrättäminen lakastumisen jälkeen biojätteeksi on tärkeää. Biojätteeksi lajitellussa kukkien tulee olla ympäristömyrkyttömiä. Kukkia voi myös kuivata, jolloin ne somistavat maljakkoa paljon pidempään. (Studio Frö n.d.) Gaalan tai festarin henkilökunta voi itse käydä lahjoittamassa kukat tapahtuman jälkeen valitsemaansa kohteeseen, jolloin vieraileva tapahtuman henkilökunta voi kukkien lisäksi itse piristää hoitolaitoksen asukkaita ja tuoda ripauksen festariviikon iloa takaisin yhteisöön. Työaikana tehty vapaaehtoistyö voi hyödyttää yritystä sekä sen henkilökuntaa ja hyväntekeväisyysjärjestöä, jonka kautta toiminta tapahtuu (Visit Tampere n.d.).

Gaalassa on onnistuttu vähentämään painomateriaalien määrää, mutta parannettavaa edelleen on. Pöytänumeroiden tulisi olla uudelleen käytettäviä, jotta uusia ei tarvitse joka vuosi tilata. Muiden painomateriaalien elinkaarta voisi pidentää esimerkiksi jättämällä vuosiluvun pois painatuksista. Pöytänumeroiden hankkimisen voisi korvata esimerkiksi henkilökunnan opastuksella, jolloin henkilökunta ohjaa asiakkaan oikeaan pöytään. Gaalan illallismenu sekä ohjelma voisi olla nähtävillä tapahtumissa olevilla näytöillä. Illallismenun suunnittelija lisäksi esittelee ohjelman aikana tarjottavan menun yleisölle illallisen alkaessa.

Iso osa gaalatapahtumia on juhlava pukeutuminen ja moni panostaa hankkimalla uuden asun tapahtumaa varten. Juhlavat vaatteet kuten iltapuvut jäävät useasti kuitenkin harvoin käytettäviksi vaatekappaleiksi, sillä juhla-asua vaativiin tapahtumiin harva osallistuu useamman kerran vuodessa. Gaalan juhlallisen tunnelman, erikoislaatuisen ja merkityksellisen kokemuksen korostamiseksi moni saattaa hankkia gaalatapahtumaa varten uuden asun. Myös ehostautumiseen käytetään aikaa sekä rahaa.

Gaalan yleisöä voisi kehottaa uuden hankkimisen sijasta vuokraamaan asun tai asusteita tapahtumaa varten. Useat erilaiset vaatevuokraamot sekä -lainaamot tarjoavat monipuolisia palveluja designer-vaatekappaleista lähtien aina erikoisempiinkin asuratkaisuihin asti. Vuokrauksen jälkeen asu palautetaan takaisin vuokraamoon ja asetetaan uudelleen vuokrattavaksi. Kustannusystävälliset hinnat tarjoavat merkivaatteita vuokralle huokeaan hintaan ja mahdollistavat monelle mahdollisuuden käyttää lempisuunnittelijansa tekemää vaatekappaletta, johon muuten hänellä ei ehkä olisi varaa. (Vaatepuu n.d.) Yhteistyö vaatevuokraamon tai -lainaamon kanssa voisi auttaa pienentämään tapahtumaa varten tehtäviä hankintoja ja siten vähentämään tekstiiliteollisuudesta aiheutuvaa rasi-tusta maapallon kestokyvylle. Esimerkiksi vaatelainaamo Vaatepuu, toimii yhteisön ylläpitämänä Hyvinkään naapurikaupungissa Järvenpäässä, ja olisi oiva keino tukea paikallista taloutta ja yhteisöä.

Myös Helsingin alueelta löytyy lukuisia vastaavanlaisia palveluja ja osa palveluntarjoajista postittaa lainavaatteita ympäri Suomen. Myös tapahtuman työntekijöiden vaatetuksen voi hoitaa vuokrauspalveluilla käyttämällä.

Ruokatuotannosta aiheutuva hiilijalanjälki on huomattava. Ruoka- ja juomatuotteita valitessa tulee huomioida ruoan matka pöytään. Elintarvikkeiden valmistukseen kuluu luonnonvaroja kuten vettä, raaka-aineiden tuotantoon, kuljetukseen ja säilyttämiseen kuluu paljon energiaa. Viljeleminen kuluttaa näiden lisäksi maaperää. Myös itse ruoanvalmistuksesta sekä jätteiden käsittelystä aiheutuu ympäristövaikutuksia.

Gaalan tuotannossa ruokahävikin minimoiminen on suunniteltu tarkoin. Ylijäämää kuitenkin tarkoista suunnitelmista huolimatta tilanteiden muuttuessa syntyy. Paikalliset hyväntekeväisyysjärjestöt tarjoavat ruoka-apua tarvitseville ja vastaanottavat lahjoituksia. Ylijäänyttä ruokaa voi myydä hävikkiruoan jälleenmyymiseen erikoistuneiden sovellusten avulla. Ylimääräiset kasvikset ja biojätteeksi päätyvät kasvien kuoret ja kannat sekä epätäydelliset vihannekset voivat saada uuden elämän eläinten ruokana. Kasvis- ja vegaaniruoan merkitystä tulisi korostaa, ja liha- sekä maitotuotteiden käyttöä välttää. Pakatun biojätteen keräyksen käyttö helpottaa ravintolahenkilökunnan toimintaa, sillä pakattu biojäte kelpuuttaa vanhentuneen biojätteen pakkauksineen kierrätykseen (L & T n.d.).

Tapahtumaan tulee valita tehokas jätehuolto. Kierrättäminen on yksinkertainen tapa vähentää tapahtumasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kierrätyksen avulla voidaan vähentää uusien raaka-aineiden hankintaa tai valmistusta. Tärkeätä on yleisön sekä henkilökunnan viestiminen kierrätyksestä ja kierrätyksen tekeminen mahdollisimman helpoksi. Jäteastioita tulee olla riittävästi ja ne tulee sijoittaa helposti saataville. Gaalatapahtumissa jätteiden kierrättäminen on pääasiassa henkilökunnan vastuulla eikä roskakoreja mieluusti sijoiteta näkyville juhlasaliin. Illallispöydistä roskat kulkeutuvat henkilökunnan mukana lajiteltavaksi. Wc-tiloissa kannattaa kuitenkin huomioida kierrätys ja harkita esimerkiksi paperisten käsipyyhkeiden tilalle pestäviä ja uudelleen käytettäviä pyyhkeitä. Jätehuollon suunnittelussa ja toteutuksessa auttaa jätehuollon kumppani tai esimerkiksi tapahtumapaikan henkilökunta. Lisäksi tapahtumapaikan ulkopuolelle saattaa tapahtuman kävijöiden mukana ilmaantua tavallista enemmän roskaa ja myös tämä tulisi sisällyttää jätehuollon suunnitelmaan.

Gaalassa esiintyville artisteille ja muille esiintyjille järjestettiin takahuoneisiin vesipullot sekä naposteltavaa. Tapahtumasta aiheutuvan jätteen määrän pienentämiseksi esiintyjä voisi pyytää kertakäyttöisten vesipullojen sijaan täyttämään vesipulloja uudelleen. Muissakin takahuonetarjoiluissa tulisi kiinnittää huomiota pakkauskoikiin ja -materiaaleihin. Gaalan illallispöytiin tarjottavana vetenä tulee käyttää hanavettä pulloitetun sijasta. Tapahtuman esiintyjä voisi kannustaa osallistumaan kestävään kehitykseen myös muilla tavoin. Esimerkiksi pienentämällä takahuonetarjoilujen, ”hospitality riderien”, toivelistaa, hyödyntämällä kimpakyytien ja julkisen liikenteen mahdollisuuksia sekä huomioimalla muunkin kulutuksen, kuten energian kulumisen sähkölaitteissa, lämmityksessä sekä valaistuksessa ja vedenkäytössä. Artistit voivat esimerkiksi takahuoneisiin järjestettävien pyyhkeiden määrää pienentämällä vaikuttaa kulutukseen. Tärkeätä järjestää esiintyjille mahdollisuus kierrättämiseen. Mikäli kertakäyttöisiä astioita käytetään, tulisi niiden olla biohajoavia välttämättä yksittäispakattuja tuotteita.

Gaalatapahtumat useimmiten järjestetään sisätiloissa, eivätkä ne ulkoilmatapahtumien tavoin aiheuta yhtä suurta meluhaittaa ympäristölleen. Melun hallintaa varten on ohjeistuksia ja raja-arvoja,

joita tulee noudattaa. Myös tapahtumapaikan mahdollinen lähiasutus saattaa häiriintyä tapahtumasta aiheutuvasta melusta.

Digitaaliset ratkaisut eivät ole ympäristövaikutuksiltaan neutraaleja, mutta auttavat poistamaan painomateriaaleista aiheutuvaa ympäristökuormitusta. Teknologian avulla monet tapahtumaa varten tilattavat materiaalit voidaan korvata ja tapahtuman tuotanto voidaan toteuttaa paperittomasti. Uuden vuosittain tilattavan punaisen maton taustalla olevan kuvausseinän toteutuksessa voisi hyödyntää teknologiaa esimerkiksi projektorien avulla ja heijastaa vuosittaiset tapahtumalogot seinälle. Tapahtumassa kierrätyksen toteutumista voisi tukea esimerkiksi erilaisilla digitaalisilla ratkaisuilla. Kierrättämiseen erikoistuvia mobiilisovelluksia löytyy monia erilaisia. Sovelluksen avulla voi kierrättämisestä esimerkiksi saada palkintoja ja samalla mitata hiilidioksidipäästöjen vähentymistä ja luonnon säästämistä kierrätyksen avulla. Kierrätettävän pakkauksen viivakoodin lukemalla voi kierrättää ja pantata tuotteet kierrätykseen, ja samalla kaikille kierrätykseen meneville pakkauksille muodostuu kierrättäjälle arvoa, eikä niitä yhtä helposti heitetä pois roskien mukana tai luontoon. Sovelluksen käytön voi yhdistää esimerkiksi hyväntekeväisytyöhön ja lahjoittaa sovelluksen avulla kierrätyksestä saadut pisteet vaikkapa luonnonsuojelutyöhön. Tämän kaltaisia sovelluksia on esimerkiksi Bower-sovellus (Bower n.d.).

Tukemalla kestäviä yrityksiä tapahtuma voi pienentää omaa hiilijalanjälkeään ja viestiä kestävästä yritystoiminnasta niin asiakkailleen kuin yhteistyökumppaneilleen. Gaala tukee paikallisyhteisöä merkittävästi ja on näkyvä toimija Hyvinkäällä ja sen lähialueilla. Red Carpet on pitkään tehnyt yhteistyötä Hyvinkään kaupungin kanssa ja he voisivat yhdistää voimansa esimerkiksi yhteiseen kestävä kehityksen hankkeeseen. Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelman visiona on vuosina 2023–2027 muodostua elinvoimaiseksi elämyskaupungiksi. Kaupunki haluaa lisätä houkuttelevuuttaan ja kaupungin yhtenäisyyttä sekä yhteistyötä yritysten kanssa. Hyvinkää on mukana hiilineutraalisuutta tavoittelevassa kuntien HINKU-ohjelmassa sekä kestävä kehityksen FISU-verkostossa (Finnish Sustainable Communities). (Hyvinkään kaupunginhallitus 2022.) Tapahtuman yhteistyökumppanit ja alihankkijat voivat olla mukana suunnittelemassa tapahtuman kestäviä ratkaisuja.

Gaala on tapahtumana viestinvälittäjä ja levittää tietoisuutta kestävästä kehityksestä kävijöilleen. Tapahtuma viestii tärkeästä aiheesta ja lisää ympäristötietoisuutta. Viestinnän avoimuus ja läpinäkyvyys on tärkeää ja esimerkiksi gaalan ja sen teeman merkitystä voisi korostaa lisää. Viestimällä laajemmin gaalan tavoitteiden saavuttamisesta ja tapahtuman aikana hyväntekeväisyyteen kerätyistä varoista avautuisi tapahtuman merkityksellisyys paremmin yleisölle. Ihmisten lahjoituksilla aikaansaata toimintaa voisi avata ja tarkemmin esitellä esimerkiksi Red Carpet Festarin tai WWF Suomen verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Tapahtuman uniikkiutta voisi korostaa edelleen, sillä tapahtuma, joka luo yhteisöllisyyttä paikallisesti, mutta myös elokuva-alan kesken yhdistää kestävä kehityksen ja tärkeän ympäristönsuojelun kohteen yhteen, ei tuosta noin vain löydy. Osallistuminen erilaisiin kestävä kehityksen hankkeisiin ja tarjoamalla tukea niiden toteutukseen, voi tapahtuma olla osallisena kestävien ratkaisujen kehittämisessä ja uusien innovaatioiden luomisessa.

Yhteistyö WWF Suomen kanssa vaikuttaa gaalan operatiiviseen toimintaan sekä julkiseen kuvaan. Gaala voisi tapahtumana sisällyttää ympäristönäkökulman osaksi yhteistyökumppanuuksiaan, jolloin esimerkiksi osa kumppanuussopimuksen hinnasta lahjoitettaisiin hyväntekeväisyyteen tai käytettäisiin kompensoimaan tapahtumasta aiheutuvia ilmastovaikutuksia. Tällöin yhteistyökumppanuuksien

avulla ympäristötietoisuuden jakaminen voi yhtenä keinona tukea kestävästä kehitystä. Lisäksi tapahtuman hiilijalanjäljen mittaustulosten jakaminen yhteistyökumppaneille ja alihankkijoille voi toimia heidän silmiään avaavana tekona.

Yhteistyökumppanien, alihankkijoiden ja tapahtumaan liittyvien muiden toimijoiden sitouttaminen tapahtuman kestävästä kehityksen toimintasuunnitelmaan on tärkeää. Yritykset voivat jakaa omaa osaamistaan kestävästä kehityksen parissa ja auttaa ratkomaan pulmia tapahtuman tuotannossa ja luomaan ratkaisuja jo varhain tapahtuman suunnitteluvaiheessa. Tarkoin valittujen kumppaneiden avulla voidaan auttaa tapahtumasta syntyvien tulojen virtaaminen takaisin paikallistalouteen. Yhteistyökumppaneiden avulla voidaan pyrkiä ohjailemaan vieraita kestävämpien valintojen äärelle, kuten esimerkiksi tarjoamalla kumppanin avulla ilmaisen julkisen liikenteen lipun tapahtumaan tai tarjoamalla tapahtuman vieraille tarjoushintaisten majoituksen tapahtuman läheisestä majoitusliikkeestä. Gaalan yhteistyökumppanit saavat näkyvyyttä tapahtumassa ja tapahtuma voi toimia monelle liisänäkyyvyyttä kaipaavalle tuotteelle ponnahduslajina massatietoisuuden pariin. Myös tapahtumalan verkostoista voi löytyä kaivattua apua kestävästä tapahtuman suunnitteluun.

Tapahtumat voivat tukea paikallisuutta tarjoamalla työtä, tukemalla järjestöjä ja tarjoamalla mahdollisuuden kehittää itseään ja oppia. Vapaaehtoiset ja talkootyöhön osallistuvat saavat tapahtumasta runsaasti kokemusta, uusia taitoja ja kerryttävät tietoa. Tapahtumien järjestäminen ilman vapaaehtoistyötä olisi monesti vaikeampaa. Tapahtumien ja vapaaehtoistyön välistä yhteistyötä tulisi vaalia, sillä tapahtumajärjestä voi näiden välisestä symbioosista oppia uutta ja kehittää toimintaansa. Talkootyön avulla järjestetään monia nuorten leirejä ja kerho- sekä hyväntekeväisyystoimintaa. Yhteistyö oppilaitosten kanssa tarjoaa opiskelijoille hienon mahdollisuuden päästä oppimaan uutta ja kokemaan työskentelyä luokkahuoneiden tilasta ammattiympäristössä.

Tapahtumissa tulee varmistaa niin kävijöiden kuin henkilökunnankin turvallisuus sekä hyvinvointi. Turvallisuus- sekä pelastussuunnitelmaa noudattamalla osaavat henkilökunta sekä viranomaiset tarpeen tullen varmistaa kaikkien turvallisuuden. Tapahtuman saavutettavuus, tasa-arvo, syrjintävapaus ja kaikille turvallisen tilan luominen otetaan huomioon jo tapahtuman suunnittelun alkumetreillä huomioon. Häirintäyhdyshenkilö tarjoaa matalan kynnyksen mahdollisuuden henkilökunnalle, artisteille ja esiintyjille sekä tapahtuman yleisölle ilmoittaa itseensä tai toiseen kohdistuneesta häirinnästä anonymisti. Mahdollisiin epäkohtiin on tärkeä puuttua niiden ilmettyä, jotta kaikilla olisi hyvä olla.

Kestävästä kehityksen mukaan tuotetun gaalatapahtuman tärkeimmät näkökulmat voidaan kiteyttää tuottajan muistilistalle:

1. Valitse tapahtumapaikka tarkoin.
2. Käytä uusiutuvaa energiaa.
3. Tee järkeviä hankintoja.
4. Valikoi ympäristöystävälliset juoma- ja ruokapalvelut.
5. Suunnittele tehokas jätehuolto.
6. Kannusta kestävästä liikenteeseen.
7. Hyödynnä digitaalisia ratkaisuja.
8. Panosta saavutettavuuteen, terveysturvallisuuteen ja tasa-arvoon.
9. Tue paikallista toimintaa.
10. Mittaa, viesti ja kompensoi.

11. Nappaa yhteistyökumppanit ja alihankkijat mukaan kestäväan toimintaan ja sen suunnitteluun.
12. Nimeä ympäristövastaava tapahtumaorganisaatiosta.
13. Ennaltaehkäise negatiivisia vaikutuksia ja kehitä toimintaa!

8 POHDINTA

Opinnäytetyö toteutettiin lyhyessä aikataulussa vaaten pitkiä työpäiviä ja vapaa-ajan uhraamista työn tekoa varten. Vaikka aikaikkuna opinnäytetyön tekoa varten oli pieni, oli työn taustalla monen kuukauden taustatyö havainnoinnin ja ajatustyön parissa. Aiheen opinnäytetyölle päätin keväällä 2024 harjoittelun alettua. Aiheen saatua vihreää valoa myös työn toimeksiantajalta, aloitin tutkimusaiheen tarkemman rajauksen ja havainnoinnin. Laadullinen tutkimus valikoitui opinnäytetyön menetelmäksi sen sopiessa parhaiten tutkittavaan aiheeseen. Toive hyödyntää laadullista tutkimusta opinnäytetyön teossa ohjasi opinnäytetyön tutkimuskysymyksen rajaamista ja aiheen suunnittelua. Opinnäytetyön varsinainen työstäminen alkoi harjoittelujakson lopulla syyskuussa ja valmistui joulukuussa 2024.

Ennen harjoittelujakson alkua, olin kymmenen vuoden ajan työskennellyt ravintola-alalla erilaisissa tehtävissä, keskittyen kuitenkin keittiötyöhön. Koronapandemian pysäyttäessä maailman hetkellisesti, joutui moni ravintola-alan työntekijä lomautetuksi. Alkuvuodesta 2020 jouduin itsekin muuttamaksi kuukaudeksi lomautetuksi omasta työstäni. Vaikka ajatus itsensä tarpeettomuudesta ja ravintola-alan heikosta tilanteesta oli itselle ja monelle muulle kova paikka, oli lomautuksen aiheuttama tauko tarpeen. Pysähdyin miettimään omaa ammatillista uraani, ja päädyin suuntaamaan sen kohti tapahtuma-alaa.

Tapahtumat ovat aina kiehtoneet minua niiden uniikkiuudellaan ja kyvyllä luoda uusia maailmoja, joista tapahtuman yleisö pääsee osalliseksi. Ajatus päästä mukaan luomaan tapahtumia on ohjannut opintojani kohti monialaista osaamista ja tapahtuma-alaa. Opinnäytetyössäni yhdistyy tapahtuma-alan lisäksi myös toinen mielenkiinnon kohteeni, kestävä kehitys. Yhdessä kestävä kehitys ja tapahtuma-ala muodostavat megatrendin, joka ohjaa molempien kehitystä kohti positiivisempaa suuntaa. Tapahtuma-ala on esimerkiksi palveluun verrattuna toiminut kestävä kehityksen pioneerina ja osoittanut muuntautumiskykyä ja halua kehittyä. Kun ravintoloissa vielä harjoitellaan kierrättämistä, on tapahtuma-ala ehtinyt hioa esimerkiksi saavutettavuuden monien ulottuvuuksiensa kanssa kuntoon.

Kestävä kehitys vaatii ennen kaikkea ymmärrystä – vaikein este luontokadon pelastamiselle on ihmiskunnan asenteiden muuttaminen. Muutamia vuosikymmeniä sitten suomalaisillekin elintärkeä luontosuhde on teollistumisen myötä jäänyt historian kirjoihin ja vaihtunut kasvun tavoitteluun. Olemme tottuneet kuluttamaan välillä yli tarpeidenkin emmekä näe valinnoistamme muodostuvia vaikutuksia maapallolle. Emme näe nykypäivänä isoissa tehtaissa valmistetun vaatekappaleen arvoa samalla tavalla kuin isovanhempamme muutama sukupolvi taaksepäin, jolloin vaate valmistui ja korjattiin omien kädentaitojen voimin eikä mitään haaskattu. Saatavuus, kulutusystävälliset hinnat ja helppous vanhan tuotteen hävittämiseen pihan roska-astioihin eivät aja arvonmuodostuksen etua. Ei kuitenkaan ole helppoa nähdä omien valintojensa merkitystä globalisaation valloittamassa maailmassa. Onko minun valinnoillani mitään merkitystä, jos ihmiskunnan 8 miljardia muuta jatkavat kulu- tusta edelleen?

Tapahtuma-ala on onnistunut kuitenkin vetämään puoleensa henkilöitä, jotka ovat valmiita muokkaamaan näitä ajatusmalleja. Tapahtumien parissa työskentelee luovia ja innovatiivisia henkilöitä, jotka ylpeänä kantavat kestävä kehityksen soihdun eteenpäin. Maailman kriisit kuten ilmastonmuutos ja sodat ohjaavat tapahtuma-alaa vielä kovemmin ottamaan osaa kestävyyskriisin taistoon. Ihmisten

ostovoiman heikentyessä ja kulutusmallien muuttuessa tarpeettomista kuluista ja valinnoista karsitaan. Kun raha on tiukassa monella ensimmäisenä leikkauspöydän alle jää vapaa-aika ja karsinnan kohteeksi jää ei niin välttämättömät arjen piristykset kuten ravintoloissa ja tapahtumissa käynti. Synkän maailman tilanteen varjossa tapahtumien ja etenkin elämyksellisyyden merkitys korostuu. Tapahtumat leikkaavat arjen harmaan ja tuovat iloa ihmisten elämään. Tapahtuman järjestämisen kustannusten nousun mukana myös kuluttajille tapahtumien lippuhinnat kallistuvat. Moni ei pysty osallistumaan tapahtumiin korkeiden hintojen takia yhtä useasti kuin haluaisi. Tällöin kuitenkin tapahtumien merkitys sekä elämyksellisyys kasvaa ja tapahtumia muistellaan vielä pitkänkin ajan päästä.

Tapahtumien välinen kilpailu on kovaa. Etenkin kesäisin Suomi on festivaalien luvattu maa ja erilaisia tapahtumia järjestetään laidasta laitaan koko maanlaajuisesti. Korkeiden lippuhintojen ja tapahtumiin useasti liitännäisten matkustus- ja majoituskulujen sekä ruoan ja juoman lisäksi tapahtumaan osallistuminen voi nousta moninumerosiin lukuihin, eikä moni voi osallistua kuin yhteen kesäfestivaaliin vuodessa. Kilpailun voittaja on se tapahtuma, jonka kuluttaja valitsee. Alan välinen kova kilpailu kuitenkin takaa sen, että tapahtuma-alan kehityskaari jatkaa kasvamistaan, ja että kuluttajien valintoja aina yhä enemmän ohjaavan kestävän kehityksen keinot kehittyvät edelleen. Tulemme kuitenkin aina kuluttamaan ja tekemään hankintoja – oleellista onkin, miten kulutamme.

Tapahtumat ovat viestinvälittäjiä ja niillä on tärkeä rooli sanoman välittämisessä yleisönsä tietoisuuteen. Tapahtumissa on helppo kokeilla ja tutustua uuteen. Kasvisruoan testaaminen, kierrättämisen merkitys ja kanssajuhlijoiden hyväksyminen sellaisena, kun he ovat, saattavat olla oivalluksia, jotka kulkevat tapahtumakävijöiden mukana tapahtuman jälkeenkin. Tapahtumat osoittavat, että kestävä kehitys ja ekologiset arvot eivät ole pelkkää imagon kiillottamista ja sanahelinää, vaan myös ihmisten mielipiteisiin ja ympäristöön vaikuttavia positiivisia tekoja. Gaalatapahtumat ovat monesti hyvinkin näkyviä tapahtumia tv:ssä, mediassa ja vaikuttajien sosiaalisen median tileillä. Jussi-gaalassa palkittu vuoden elokuva kerää ennätysmäärän katsojia ja Emma gaalassa suosiota saaneet artistit ja yhtyeet keräävät huomiota. Miksei tapahtuman vaikuttavuutta käytetä myös muunlaisen sanoman välittäjänä?

WWF Itämeri Gaala tuo samalle punaiselle matolle suomalaisen elokuva-alan taituruuden ja luonnonsuojelun. WWF Itämeri Gaala avaa uudenlaisia näkökulmia tarkastella gaalatapahtumia ja tutkia niiden osallisuutta kestäväan kehitykseen. Ovatko gaalat tapahtumia, joiden ympäristövaikutuksien tarkastelun sijaan on aiemmin keskitytty vain tähtiloiston luomiseen? Kestävä kehitys luodaan yhteistyön avulla. Tämä vaatii, että tapahtuma-ala on kokonaan, yhtenä kokonaisuutena mukana kestävyden luomisessa. Hiilineutraalit tapahtumat eivät voi nostaa tapahtuma-alaa kestäväan kehityksen aallonharjalle kulutusjuhlien painaessa niitä pohjaa kohti. Myöskään tapahtumajärjestäjät eivät voi tehdä kaikkea työtä yksin, vaan tapahtuma-alan laajojen verkostojen on vedettävä yhtä köyttä.

Saadakseen selville tapahtuman ympäristövaikutukset, tulisi WWF Itämeri Gaalan tutkia aiheuttamaansa hiilijalanjälkeä. Valitsemalla mittarit ja tavoitteet sekä seuraamalla niiden täyttymistä nähdään tapahtuman todelliset vaikutukset kestäväan kehityksen osa-alueisiin. Tällöin toiminta saadaan mittakaavaan ja sitä voidaan alkaa kehittämään kohti parempaa suuntaa. Tapahtumasta aiheutuvat päästöt voidaan kompensoida, paikallista taloutta voidaan kehittää sekä panostaa sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyteen. Kehittämällä gaalan toimintaa kestäväan kehityksen periaatteiden mukaisesti, voidaan kestävä tapahtuma tuoda asiakkaalle valmiina pakettina.

Opinnäytetyössäni onnistuin esittämään gaalatapahtumien tuotannossa tärkeitä osa-alueita kestävämmän tapahtuman luomiseksi. Toivon, että työn toimeksiantaja saa työstäni uusia ideoita ja näkökulmia Gaalan tuottamiseen. Työni antaa hyvän pohjan kestävä kehityksen työsuunnitelman luomiseksi Gaalaa varten ja toimii ohjenuorana suunnitelman tietopohjaa ja tavoitteita ajatellen. Työn tulokset olisivat voineet olla kattavampia, eikä tutkimuksella saatu aikaan kovin mullistavia uusia tapoja tai innovaatioita tapahtuman toteuttamiseen. Laajemmalla tutkimuksella ja esimerkiksi ulottamalla tutkimuksen myös tapahtuman kävijöille, saisi tutkimuksella paljon kattavimmat tulokset aikaiseksi.

Opinnäytetyön myötä olen oppinut paljon uutta ja kehittänyt osaamistani. Olen saanut kattavan kuvan tapahtuma-alasta ja sen tilanteesta. Erityisesti omaa työuraa suunnatessa tapahtuma-alan pariin, on tärkeää huomata alan rakenteet ja käytänteet, ja tiedostaa kuinka paljon työtä jalansijan saamiseksi on tehtävä. Opinnäytetyötä tehdessäni olen kehittänyt myös omaa asiantuntijuuttani kestävä kehityksen parissa. Tietoisuuden lisääntyminen kestävästä kehityksestä on vaikuttanut omiin valintoihini arjessa, mutta myös työn parissa. Jaan mielelläni oppimaani eteenpäin ja toivon kestävä kehityksen merkityksen tavoittavan mahdollisimman monen muunkin henkilön. Tärkeiden asioiden opiskelu kuten uuden oppiminen lähtökohtaisesti aina on kannattava investointi omaan itseensä ja kantaa pitkälle elämässä. Mielen pitäminen avoimena ja kiinnostus uusien asioiden oppimiseen on valttikortti omien tavoitteidensa saavuttamiseksi ja niistä kannattaa pitää kiinni.

Opinnäytetyön luotettavuus otettiin huomioon työn suunnittelussa sekä toteutuksessa. Työn teoreettiseen viitekehykseen pyrin valitsemaan mahdollisimman ajankohtaisia lähteitä. Kestävä kehitys ja sen toiminta tapahtuma-alalla on kuitenkin suhteellisen uusi aihe, eikä tähän päivää tuotua tietoa aiheista aina löytynyt. Valitsin teoriaviitteeseen kuitenkin monipuolisia lähteitä huomioiden tutkittavia aiheita eri näkökulmista. Opinnäytetyön haastattelut toteutettiin tarkoin ja haastateltavien henkilöiden tietoturvan huomioiden. Ennen haastattelujen toteutusta haastateltaville taustoitettiin tutkittavaa aihetta sekä esitettiin tutkimuksen tietosuojailmoitus. Haastateltavien anonymiys varmistettiin, ja henkilötietoja käsiteltiin lainsäädännön mukaisesti. Tutkimustuloksista ei käy ilmi haastateltavien henkilöllisyys. Tiedonlähteenä tutkimuksessa on haastateltavat henkilöt ja heidän henkilökohtaiset mielipiteensä ja kokemuksensa voivat vaikuttaa tutkimustuloksiin. Täysin samankaltaisen tutkimustuloksen saaminen tutkijan tai haastateltavien henkilöiden vaihtuessa ei ole siten todennäköistä. Työn teoria- viitekehys tukee kuitenkin tutkimustuloksia ja on niiden kanssa yhdenmukainen.

Opinnäytetyö on työläs prosessi, joka vaatii paljon aikaa ja energiaa. Työhön sitoutuminen kehittää kuitenkin ajankäytön hallintaa sekä stressinsietokykyä. Ennen kaikkea opinnäytetyön tekeminen kehittää itsensä johtamista. Opinnäytetyö toimii opintojen yhteenvetona, ja kaikki opiskellut kurssit liittyvät tavalla tai toisella työn tekoon ja pystyin käyttämään aiemmin oppimaani tietoa hyväksi työn teossa. Tarkastellessa omaa kehittymistä opintojen alusta alkaen, voi ylpeydellä todeta itsensä kehittyneen ja ammatillisen osaamisen lisääntyneen. Opinnäytetyöprosessin loppuunsaattaminen ja kohdullisen hyvin onnistunut työ siivittää eteenpäin työuralla.

LÄHTEET

Bowdin, G., Allen, J., O'Toole, W., Harris, R. & McDonnell, I. 2011. Events management. 3. painos. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann. 2001.

Bower. n.d. Join the global recycling movement. Verkkojulkaisu. <https://getbower.com/>. Viitattu 19.11.2024.

Catani, J. 2017. Onnistunut yritystapahtuma. Järjestäjän käsikirja. E-kirja. Alma Talent Oy. Viitattu 3.11.2024.

Ekokompassi. n.d. Helsinki: Suomen Luonnonsuojeluliiton Kinos Oy. Verkkojulkaisu. <https://ekokompassi.fi/>. Viitattu 6.11.2024.

Finland Convention Bureau. 2023. Kansainväliset yritystapahtumat Suomessa. Visit Finland. Verkkojulkaisu. <https://www.visitfinland.fi/4aafa7/globalassets/visitfinland.fi/vf-julkaisut/2023/kansainvaliset-yritystapahtumat-suomessa--tutkimusraportti-3.11.2023---fcb.pdf>. Viitattu 14.11.2024.

Helsinki Business College. 2019. Kestävän kehityksen edistäminen. Sosiaalinen kestävä kehitys & Kulttuurinen kestävä kehitys. Kestävän kehityksen digitaalinen oppimateriaali -hanke. Verkkojulkaisu. <https://keke.bc.fi/Kestava-kehitys/suomi/sosiaalinen/> & <https://keke.bc.fi/Kestava-kehitys/suomi/kulttuurinen/>. Viitattu 14.11.2024.

Heikkilä, R. & Kahma, N. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024

Hyvinkään kaupunginhallitus 2022. Hyvinkään ympäristöohjelma 2023–2027. Hyvinkään kaupunki. Verkkojulkaisu. <https://www.hyvinkaa.fi/globalassets/asuminen-ja-ymparisto/kestavakehitys/liitteet/hyvinkaan-ymparistoohjelma-2023-27.pdf>. Viitattu 19.11.2024.

Härmä, T. & Nasib, N. n.d. Kestävän kehityksen keskeiset käsitteet. Opetushallitus. Verkkojulkaisu. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavan-kehityksen-keskeiset-kasitteet>. Viitattu 14.11.2024.

Iso-Aho, J. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024

Juuti, P., Puusa, A. (toim), 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus Oy, 2 & 9. Viitattu 5.11.2024.

Kinnunen, M. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024

Kopomaa, T. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024

Kuusisto, K. & Sahlstedt, M. 2021. Tapahtumateollisuus vuonna 2021. Selvitys suomalaisesta tapahtumateollisuudesta, sen erityispiirteistä, nykytilanteesta ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Toimialaselvitys 5/2021. Business Finland. Verkkojulkaisu. <https://tapahtumateollisuus.fi/content/uploads/2024/08/Tapahtumateollisuuden-toimialaselvitys-2021-1.pdf>. Viitattu 13.11.2024.

- Kuusisto, K., Sahlstedt, M., Välimäki O. & Westerholm, T. 2023. Tapahtuma-alan toimialamääritys ja yhteydet kaupunkikehittämiseen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:1. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. Verkkojulkaisu. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164589/TEM_2023_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 13.11.2024.
- Leea. 2024. Vastuullisuus ja turvallinen tila tapahtumissa. Liveto. Blogi-kirjoitus. <https://blog.liveto.io/blog/vastuullisuus-ja-turvallinen-tila-tapahtumissa>. Viitattu 14.11.2024.
- Lindholm, C. 2024. Kun maailma ei riitä. Ekologinen kestävyysvaje & talouskasvun rajat. Tampere: Vastapaino.
- L & T. Pakattu biojäte. Lajitteluohje. Lassila & Tikanoja Oyj. Verkkojulkaisu. <https://www.lt.fi/lajitteluohjeet/pakatun-biojätteen-lajittelu-yrityksille>. Viitattu 19.11.2024.
- Luonila, M. & Kinnunen, M. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024
- Mair, J., Foley, C. & Edwards, D. 2024. Events and economic sustainability: A critical commentary. Event management 10/2024, 1225-1234. <https://www.proquest.com/docview/3127659128?accountid=27296&sourcetype=Scholarly%20Journals>. Viitattu 19.11.2024.
- Manka, M. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024
- MOT kielitoimiston sanakirja. n.d. MOT Sanakirjat. Kotimaisten kielten keskus & Kielikone Oy. Verkkosivu. <https://www-sanakirja-fi.ezproxy.savonia.fi/>. Viitattu 1.11.2024.
- Oulun kaupunki. n.d. Innovaatiot. Euroopan kestävin kulttuuripääkaupunki. Business Oulu. <https://oulu.com/kestavat-tapahtumat/innovaatiot/>. Viitattu 14.11.2024
- Paalumäki, A., Vähämäki, M. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Teoksessa Juuti, P., Puusa, A. (toim). E-kirja. Helsinki: Gaudeamus Oy, 8. Viitattu 5.11.2024.
- Quality Hotel Sveitsi. n.d. Sveitsi goes Green Key & Hotel Sveitsi on Sustainable travel Finland -kohde. Verkkojulkaisu. <https://www.hotelsveitsi.fi/green-key/> & <https://www.hotelsveitsi.fi/hotel-sveitsi-on-sustainable-travel-finland-kohde/>. Viitattu 6.11.2024
- Rantanen, A. 2023. Planetaarinen ruokavalio. Polkukartta. POLKU 2.0 -hanke 2023. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/88722/Planetaarinen%20ruokavalio%20AOE%20%282%29.pdf?sequence=6&isAllowed=y>. Viitattu 7.11.2024.
- Rantanen, S. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024
- Red Carpet Festari. n.d. Verkkojulkaisu. <https://redcarpetfestari.fi/>. Viitattu 5.10.2024
- Red Carpet Festari 2023. Punaisen maton loistaessa – näin syntyy vastuullinen festari. Verkkojulkaisu. <https://redcarpetfestari.fi/punaisen-maton-loistaessa-nain-syntyy-vastuullinen-festari/>. Viitattu 19.11.2024.
- Red Carpet Group. n.d. Verkkojulkaisu. <https://redcarpetgroup.fi/group/> Viitattu. 5.10.2024.

- Rockfest. 2024. Rockfest 2025 järjestetään Turussa. Nelonen Media Live. Verkkojulkaisu. <https://rockfest.fi/rockfest-2025-jarjestetaan-turussa-%F0%9F%94%A5/>. Viitattu 14.11.2024.
- Saksala, E. 2015. Tuottajan käsikirja. Helsinki: Like kustannus.
- Satokausi. 2023. Sadonkorjuukausi tuo ilon arkeen. Satokausi Media Oy. Verkkojulkaisu. <https://satokausi.fi/sadonkorjuukausi-tuo-ilon-arkeen/>. Viitattu 7.11.2024.
- Sillanaukee, O. 2018. Zero waste. Jäähvyäiset jätteille. Helsinki: Kustantamo S&S.
- Silvanto, S. (toim.) 2016. Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024
- Suomen kestävän kehityksen toimikunta. n.d. Kestävä kehitys ja Agenda2030. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. Verkkojulkaisu. <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys-ja-agenda2030>. Viitattu 31.10.2024.
- Suomen messukierrätys. n.d. Expomatto Oy. Verkkojulkaisu. <https://messukierratys.fi/>. Viitattu 19.11.2024.
- Studio Frö. n.d. Vastuullisuus. Verkkojulkaisu. <https://studiofro.fi/vastuullisuus>. Viitattu 19.11.2024.
- Vaatepuu. n.d. Verkkojulkaisu. <https://vaatepuu.fi/>. Viitattu 19.11.2024.
- Vartiainen, P. 2016. Teoksessa Silvanto, S.(toim) Festivaalien Suomi. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Viitattu 20.10.2024
- Visit Tampere. n.d. Vastuullisten valintojen kriteerit. Verkkojulkaisu. <https://visittampere.fi/valitse-vastuullisemmin/vastuullisten-valintojen-kriteerit/>. Viitattu 19.11.2024.
- Wallo, H. & Häyrynen, E. 2022. Tapahtuma on tilaisuus: tapahtuman suunnittelu ja toteutus. Teoksessa Pajala, K. E-kirja. Helsinki: Tietosanoma. Viitattu 9.11.2024.
- Whitfield, J., Gouthro, M, B. & Moital, M. 2024. The Routledge Handbook of Events and Sustainability. E-kirja. New York: Routledge. 2025.
- Ympäristöministeriö. 2023. Mitä on kestävä kehitys? Helsinki: Valtioneuvosto. Päivitetty: 15.3.2023. Verkkojulkaisu. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>. Viitattu 31.10.2024.

LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET

1. Miten tapahtuma-ala huomioi mielestäsi toiminnassaan kestävän kehityksen? Ovatko kaikki kestävän kehityksen osa-alueet, ympäristöllinen, taloudellinen, sosiaalinen sekä kulttuurinen kestävyys huomioitu?
2. Mitkä ovat mielestäsi tapahtumien tärkeimmät keinot ympäristövaikutusten pienentämiseen?
3. Mitkä ovat mielestäsi tapahtumien tärkeimmät keinot taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden edistämiseksi?
4. Miten tapahtumat voisivat ottaa tarkemmin kestävän kehityksen huomioon toiminnassaan? Vaa- tiiko jokin kestävän kehityksen osa-alueista enemmän huomiota tai kehitettävää?
5. Koetko tapahtuma-alalla olevan riittävästi tietoa kestävästä kehityksestä?
6. Millaisia haasteita tai esteitä näet kestävämpien tapahtumien toteuttamisessa tai edistämisessä?
7. Koetko kestävän kehityksen tai sen edistämisen hyödyttävän tapahtuma-alaa? Miten?
8. Mitä mahdollisuuksia kestävä kehitys tapahtuma-alalle tuo?
9. Näetkö kestävän kehityksen roolin ja merkityksen kehittyvän tapahtuma-alalla lähivuosina? Mi- ten?
10. Onko mielestäsi mahdollista toteuttaa kulutusjuhlina pidetyt iltapukugaalat kestävästi? Mihin kiin- nittäisit tapahtumassa huomiota kestävän kehityksen näkökulmasta?
11. Mitkä asiat ovat mielestäsi ristiriidassa gaalan kaltaisten tapahtumien ja kestävän kehityksen välillä?
12. Miten toisit kestävän kehityksen osaksi punaisen maton iltapukugaalaa?
13. Koetko kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti toteutetun gaalatapahtuman tuovan uusia ideoita tai näkökulmia tapahtuma-alalle?
14. Mitä muuta haluaisit kertoa aiheeseen liittyen? Sana on vapaa.